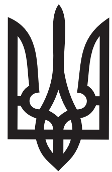

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

До Дня Матері

«Левеня» — школа люблячих

СТОР. 8

Баланс місяця

Розчарована весна

СТОР. 12

Штрихи до портрета

Людина, яка збурила Бучу

СТОР. 13

№ 82 (5082) СУБОТА, 7 ТРАВНЯ 2011 РОКУ WWW.GOLOS.COM.UA

Незгасне сяйво Перемоги

Звернення Голови Верховної Ради України

Дорогі співвітчизники!

Незмірно радий привітати вас з Днем Перемоги — святом, яке назавжди злилося для врятованого людства з весною, оновленням природи, відродженням надій на майбутнє.

Від довгожданих мирних салютів, повернення фронтовиків до рідних домівок і першої борозни на зранених полях ця незгасна пам'ять наскрізно пронизує роки і відстані, долає лукаві нашарування наступних часів. Наперекір усьому, всупереч спробам розтягти безцінний спільний скарб по політичних закутках, розфарбувати його у партійні кольори вона знову і знову гуртує кровними узами покоління творців Перемоги і тих, до кого відгомін війни доходить тільки з книг, кінофільмів і вже дедалі рідше — з ветеранських спогадів.

У цьому єднальному, будівничому началі, заклику до злагоди та порозуміння в ім'я Батьківщини — ще один наслідок подвигу переможців фашизму і вічний їх заповіт. Вірність йому допомагає нашому народові доводити свою життєстверджу силу, витримуючи випробування, яких не бракувало і після незабутніх миттєвостей Перемоги.

Велике бачиться на відстані. Саме такими, великими, величними і до краю тяжкими, були всі 1 418 днів і ночей, що вели до торжества над небувало могутнім і нечувано жорстоким ворогом. Про це незабаром нагадає ще одна сувора і трагічна дата — 70-річчя нападу фашистських агресорів на Радянський Союз. А те, що у воїнів Великої Вітчизняної достойні сини і внуки, підтвердив подвиг героїв Чорнобиля, які чверть століття тому прийняли на себе удар іншої страшної стихії, заслонивши собою від неї Україну і світ.

Волею історії у вінках на честь свята Перемоги та людей, які кували її на фронті і в тилу, нерозривно сплетені барви вдячності, радості й скорботи. Хотів би побажати, щоб такий сплав почуттів найвищої проби і надалі допомагав кожному з нас бути чистим у своїх помислах і благородним у діяннях, не переставав живити глибокі джерела патріотизму.

Нехай і світлий нинішній день, і всі наступні нагадуватимуть про цей святий обов'язок. Будьмо гідними пам'яті тих, хто пішов у вічність заради миру і життя на землі. І не шкодуймо тепла своїх сердець ветеранам, які й сьогодні серед нас, уособлюючи подвиг, якого не знала планета. Про них сьогодні найперше вдячне слово, їм найглибша шана і доземний уклін.

З Днем Перемоги!

Володимир ЛИТВИН.

Радість тріумфу і біль за загиблими

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

У квітні 1944-го фашисти драпали з оточеної Одеси. Вони, штурмуючи німецькі плавзасоби, сподівалися на порятунок, але в Чорному морі на них чекали радянські підводні човни.

На одному з них, «Щуці 215», служив радистом-шифрувальником Василь КЛЮЙ **(на знімку).** Чотири дні боїв були для нього і його побратимів переможними. Більше екіпаж не боявся бомб із повітря, торпед і мін на глибинах. Останніх, щоправда, ворог залишив тисячі, але завдяки приладу з розмагнічування кораблів, розробленому в КБ Сергія Корольова, моряки виживали.

Василь Семенович, згадуючи про війну, більше розповідає про інших. Про командира «Щуки 215» Михайла Грешилова, Героя Радянського Союзу, однокурсника легендарного Олександра Маринеско.

СТОР. 9

ПОДІЇ

«Соціальні продукти» зросли в ціні

На Одещині шість із 18 продуктів, включених до переліку «соціально значимих», виросли в ціні. Подорожчали борошно пшеничне вищого гатунку, вермішель, рис, цукор-пісок, яловичина 1-ї категорії, кури. Раніше регіональна державна інспекція з контролю за цінами в Одеській області устами її начальника заявляла, що об'єктивних умов для подорожчання продуктів у регіоні немає, а зростання цін на крупу гречану спричинено низьким урожаєм цієї культури, **повідомляє наш кореспондент В'ячеслав ВОРОНКОВ.**

Буковинці у вишиванках прагнуть рекорду

Учора у Чернівцях уже вчетверте влаштували День вишиванки. Започаткували нову традицію студенти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Та захід, який спочатку проводили лише у стінах вишу, вже вийшов за його межі й перетворився на справжнє загальнобуковинське свято — до нього приєдналися інші навчальні заклади міста, підприємства, установи, організації, День вишиванки святкують й у багатьох районах області. Вранці у вишиванку розміром 10 на 5 метрів «одягли» центральний корпус університету — колишньої Резиденції буковинських митрополитів, щоб підкреслити важливість місця, де зародилася ідея.

СТОР. 16

КОРОТКО

■ Держкомфінпослуг анулював ліцензії трьох столичних страхових компаній — «Артем», «Укрдержстрах», «Інтегріті», а також «Регіонального страхового товариства» (Донецьк), **повідомила прес-служба комітету.**

■ У селищі Старий Мерчик на Харківщині напередодні Дня Перемоги з військовими почестями перепоховали у братській могилі останки радянських воїнів часів Великої Вітчизняної війни, **інформує наш власкор Микола КОСИЙ.**

■ Днями у Мелітополі Запорізької області за півтори години випала майже місячна норма опадів, на зелене листя і цвіт дерев падав дощ і град діаметром до 10 міліметрів, **повідомляє наш власкор Леонід СОСНИЦЬКИЙ.**

Учора на 1-му блоці найбільшої в Японії АЕС зафіксували збій у системі охолодження («РИА Новости»)

Війна, що завжди з нами...

Минає 70 років з початку Великої Вітчизняної війни. А це, у свою чергу, вимагає принципової постановки питання: а чи всі ключові проблеми, пов'язані з цією війною, повною мірою осмислені науковим співтовариством і чи всі належні висновки з неї зроблено людською спільнотою. Підстав для ствердних відповідей, на жаль, у нас немає. Натомість є політизація, намагання використовувати цей період та його події у партійних цілях, спроби політиків і далі нав'язувати свої оцінки й судження, і водночас дедалі частіше проглядається те, що можна оцінювати як елемент втрати національного імунітету проти трагедій такого масштабу. Тим більше, що вже близько 80% українських громадян мають досить поверхове уявлення про останню війну, в тому числі, для долі свого народу.

У цьому зв'язку принагідно приверну увагу до засадничого значення двотомника «Україна в другій світовій війні: погляд з XXI століття», перший том якого нещодавно побачив світ у видавництві «Наукова думка». У ньому з україноцентричних позицій викладено результати напрацювань учених, які останні десятиліття професійно досліджували ті чи інші вузлові аспекти війни. І дали їм глибокі, безсторонні оцінки, що ґрунтуються на максимальній джерельній базі та новітніх теоретичних підходах історичної науки.

А з останніх видань науково-популярного і пізнавального характеру можна назвати книги Ф. Левітаса «Друга світова війна: український вимір» (К.: «Наш час», 2011), а також В. Мединського «Война. Мифы СССР. 1939—1945» (М.: ЗАО «ОЛМА Медиа Групп», 2011).

Агресія Німеччини та її союзників проти Радянського Союзу перевела Другу світову війну в кардинально нову якість. Масштаби сухопутних операцій на «східному», німецько-радянському фронті не мали аналогів не тільки зі збройними зіткненнями на інших театрах тієї війни, а й з усіма попередніми.

Війна нацистської Німеччини проти більшовицького СРСР стала світоглядно-ідеологічним конфліктом. На цьому тлі націонал-соціалістські закиди на адресу «західних олігархій виглядали як надуманий пропагандистський супровід агресивних дій».

Україна опинилась у центрі цих подій. Саме її територія стала ареною найзапекліших битв, у яких були задіяні основні сили супротивників. Повністю зайнята ворожими військами територія республіки перетворилася на об'єкт тотального винищення місцевого населення та військовополонених, нещадної експлуатації трудових і матеріально-сировинних ресурсів, пограбування історико-культурних і духовних надбань нашого народу.

Жодним чином не применшуючи страждань інших народів та їхнього внеску в боротьбу з «коричневою чумою», сучасні громадяни України мають пам'ятати про всі випробування, що випали на долю наших батьків та дідів, матерів і бабусь, яким довелося жити в той час.

Промовисті факти (за В. Грицюком): бої на території України тривали 86% загального часу участі СРСР у війні з нацистською Німеччиною. Лише протягом першого року війни в республіці було мобілізовано в армію 3 млн. 185 тис. людей, а до кінця війни її поповнили ще 4 млн. жителів України. В різні періоди війни вона постачала на фронт від кожного п'ятого до кожного третього солдата. І відповідно під час боїв на її території загальні втрати Червоної армії перевищили 6 млн. 683 тис. особового складу.

Ті, хто дорікає прихильникам україноцентризму в історіописанні, мають взяти до уваги, що йдеться не про формування виняткової, сконструйованої як «річ у собі» версії подій воєнної доби (хоча при цьому, як і решта «національних історій», вона має унікальні риси), а про багатовимірний, різноплановий, мозаїчний образ війни, в якому синтезуються корінні інтереси української нації, сприйняття світового конфлікту різними прошарками суспільства та їх участь у ньому, політичні й соціальні стратегії, консолідовані дії чи суперечності з іншими «акторами» цієї трагедії, жертви й, нарешті, про спосіб осмислення і переживання, а також зміст історичної пам'яті й форми меморіалізації подій війни.

Плани нацистів щодо України

Агресивний курс нацистської Німеччини базувався на ідеї завоювання «життєвого простору». У своїй книзі «Моя боротьба» А. Гітлер писав, що

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

коли говорити «про нові землі в Європі, то перш за все погляд звертається тільки на Росію та підвладні їй суміжні держави». У 1936 р. фюрер заявив на з'їзді Націонал-соціалістичної робітничої партії: «Якби ми мали в розпорядженні безмежні сировинні багатства Уралу, ліси Сибіру і якби неосяжні плодоносні рівнини України перебували в межах Німеччини, — ми мали б усе».

Експансіоністські наміри керівників III рейху підкріплювалися геополітичними концепціями, зокрема К. Хаусхофера, про використання слов'янських народів і заволодіння їхніми землями «вищою», германською расою.

Економічна складова червоною ниткою пронизувала всі офіційні промови, сентенції у вузькому колі наближених фюрера, а також документи, в яких його вказівки й міркування набували форми директив. Так, у розмові з К. Бурхгардом він наголошував: «Мені потрібна Україна, щоб нас знову не заморили голодом, як в останній війні». За день до нападу на Радянський Союз Гітлер під час бесіди з Муссоліні висловив сподівання, що завдяки війні на Сході «вдасться забезпечити на тривалий час в Україні загальну продовольчу базу».

Плануючи напад на СРСР, нацистська верхівка значне місце відводила використанню господарського потенціалу України та інших республік. У «Директивах з керівництва економікою нових окупованих східних областей» («Зелений течці» Герінга) вказувалося, що експлуатація «має здійснюватися насамперед у галузі продовольчого й нафтового господарства. Одержати для Німеччини якомога більше продуктів і нафти — така головна економічна мета кампанії..., першим завданням є якнайшвидше забезпечення повного продовольчого постачання німецьких військ за рахунок окупованих областей, щоб таким чином полегшити продовольче становище в Європі та розвантажити транспорт».

За підрахунками німецьких економістів, з окупованих територій Радянського Союзу щорічно можна було ввозити до Рейху 10—11 млн. т зерна, 40 тис. т рослинного масла, 1 млн. т макухи, 260 тис. т цукру, велику кількість м'яса, інших харчових продуктів та сировини.

У зв'язку з тим, що «освоєння нового життєвого простору» потребувало відповідних організаційно-адміністративних заходів, у середовищі німецького істеблішменту обговорювалися різні варіанти облаштування територій, які передбачалося захопити.

Один із провідних «радянологів» у вищому ешелоні влади А. Розенберг у незавізованій пам'ятці-меморандумі від 2 квітня 1941 р. викладав своє бачення ситуації і засобів вирішення завдань, які постануть перед Німеччиною в найближчій перспективі. Оскільки Росія — це конгломерат націй, її потрібно розділити на сім «національних або географічних утворень» —Велику Росію, Білорусію, Балтію, Україну, Донський край, Кавказ, Середню Азію. Політична мета східної кампанії вбачалася у тривалому ослабленні Росії шляхом повної ліквідації «єврейсько-більшовицької влади», широкої економічної експлуатації, а також «передачі важливих російських районів для нових адміністративних утворень, зокрема, для Білорусії, України і Донського району. Східні регіони Росії передбачалося використовувати для «масового заслання небажаних елементів». Для України припускалася можливість налагодження «власного національного життя аж до можливого створення політичної формації, що мала б на меті сама чи в поєднанні з районами Дону й Кавказу у формі Чорноморської конфедерації постійно протистояти Москві й оберігати німецький життєвий простір на Сході». Йшлося не про національні держави, а про рейхскомісаріати. І саме призначення рейхскомісаром України Е. Коха продемонструвало орієнтацію Гітлера не на пропозиції Розенберга, а на жорстку лінію, яку обстоював Кох. «Два центнери української пшениці, — просторікував цей одіозний ставленик фюрера, — важать для мене набагато більше, ніж усі національно-державні проблеми України, разом узяті».

Згідно з планом «Ост» німці мали оселитися на території по лінії Ленінград — Ладозьке озеро — Валдайська височина — Брянськ — Дніпровська дуга. Виселенню з цих земель підлягав 31 млн. місцевих мешканців, у тому числі, 65 % населення Західної України. За словами Гітлера, слід було перешкоджати тому, щоб «росіяни й так звані українці» дуже сильно розмножувалися, адже «одного чудового дня всі ці землі... будуть цілково заселені німцями».

Побіжно зазначу, що про плани на них містить підсилюючі свідчення цікава робота професора Білоруського педагогічного університету Е. Іоффе «Когда и зачем Гитлер и другие высшие чины нацистской Германии приезжали в СССР?» (Мн.: Харвей, 2010). Не менший інтерес становить дослідження Р. Ганеліна «СССР и Германия перед войной: отношения вождей и каналы политических связей» (СПб.: Изд-во С.-Петерб. Ун-та, 2010).

Відповідним чином будувалась політика в соціально-економічній, культурно-освітній, релігійній сферах. Українцям відводилася роль напівграмотних рабів, які мали працювати на пануючу «германську расу» й отримувати харчі на рівні, що дозволяв не вмерти від голоду. Виключалися будь-які політичні елементи громадського життя. Окупаційна адміністрація мала всіляко перешкоджати створенню єдиної Православної церкви.

Таким чином, плануючи війну на сході, нацисти прирікали десятки мільйонів місцевого населення на фізичне знищення, депортацію, голод, звиродніння і маргіналізацію. Окупаційні реалії стали страхітливим свідченням того, що ці плани послідовно втілювалися в життя.

Гуманітарний зріз війни

Постійно наростаюча інформатизація та глобалізаційні процеси стали викликом, що спричинив пошук нових засобів та інструментів осмислення історичного минулого. Однією з найпомітніших тенденцій змін, що відбувались у науковому пізнанні, стало відчутне зміщення людини у центр дослідницького інтересу. В циклі гуманітарних дисциплін оформилися такі напрями, як соціальна, воєнна, медична антропологія. При цьому поряд із матеріальним аспектом людського буття на передній план поступово виходять прояви духовної сфери: ментальність, соціальна, етнічна, конфесійна самоідентифікація, аксіологічні проблеми, форми й засоби самоорганізації і т. ін.

Війна до крайнощів загострює всі антагонізми, ставить більшість людей на межу виживання, а то й перед вибором, за яким — життя або смерть. За таких надзвичайних умов з людей спадає все наносне, зовнішнє, натомість відкривається справжнє єство, часто ретельно масковане й приховуване. Сучасники тих подій, ветерани згадують, що під час війни розкриваються всі риси характеру людини, які набувають особливо виразних форм. Та коли в одних — це здатність до самопожертви, військова звитяга, терплячість, дисциплінованість, то в інших — слабкодухість, цинізм, егоїзм, байдужість до страждань оточуючих. Д. Шостакович говорив, що війна зробила легітимним публічне вираження досвіду жаху і жорстокостей, якими було багате до- і повоєнне «мирне життя».

Зрозуміти сутність війни та її згубний вплив на суспільство, сповна відчути, що пережили наші співвітчизники в ті часи, можна лише тоді, коли, поряд з висвітленням важливих воєнних, політичних, соціально-економічних процесів, спробувати глибоко проникнути у внутрішній світ людей воєнної доби. Гуманітарний зріз війни — це цілий космос емоцій, думок, вчинків, рефлексій, з яких зіткане повсякденне життя фронтовика, науковця, робітника, інженера, колгоспника, партизана, підпільника. Війна кидала людей у такі обставини, які в мирний період були неможливі. Тому амплітуда моделей поведінки — від стратегій виживання до боротьби чи, навпаки, співпраці з ворогом — була надзвичайно широкою та індивідуальною. Знижуючи ідеологічний градус оцінки явищ такого порядку, можна простежити морально-психологічний стан представників різних соціальних груп і категорій населення, з'ясувати особливості стосунків між ними та між окремо взятими людьми.

Нині важко поставити на терези історії Добро і Зло, героїзм і боягузтво, жертовність і меркантильність. Та все ж хочеться вірити, що позитивних виявів людської сутності було набагато більше, адже без цього важко було б вистояти в такій(!) війні. Фронтове братство, доброчинність цивільних громадян республіки, моральна і матеріальна підтримка інших членів социуму, самовіддана праця в тилу — все це незаперечні реалії того часу. Винести пораненого товариша по зброї з поля бою, здати кров бійцям, які лікувались у шпиталях, віддати далеко не зайві кошти у фонд оборони країни, допомогти сироті чи вдові, врятувати від голоду чи неминучої смерті того, хто переслідувався окупантами, — ці та інші подібні вчинки витворюють ланцюг, що поєднує окремих індивідів у спільноту, яка має власні цінності, мету й ідеали. І те, що в українському суспільстві в цей період існували групи, які сповідували різні політичні погляди, кардинально не впливає на це твердження. Незважаючи на різні ідеологічні орієнтири, і ті й інші демонстрували милосердя і співчуття, соціальну солідарність та спроможність іти на жертви заради ближнього. Напевно, саме це стало головною перешкодою перед цілком можливими за таких умов черствістю, маргіналізацією, моральною деградацією.

Війна примушує по-іншому сприймати самоцінність людського життя і свободи. Вона незримо перероджує суспільство. За зовнішніми явищами і подіями ці трансформації набувають ознак гуманітарної кризи з усіма її атрибутами, починаючи від люмпенізації й розриву усталених соціальних зв'язків величезної кількості людей до нових осягнень і формалізованих у міжнародно-правових актах концептів у гуманітарній сфері, спрямованих на ремісію та реадаптацію тих, хто став жертвами війни чи зазнав тяжких моральних страждань.

Чи «виносити сміття з хати?», або реабілітація історії

Мабуть, кожен народ волів би мати історію, якою можна пишатися. Проблема полягає в тому, що жоден народ не має історії, якою можна тільки пишатися. Людська сутність (а значить, і витворене сукупністю людей суспільство) впродовж багатьох тисячоліть залишається такою, що неминуче породжує конфлікти різного порядку у всіх сферах життя, конфронтацію у різних формах (від особистих, побутових, соціальних до військово-політичних). Найбільш відразливі й брутальні вияви цієї негативної складової буття, що з часом і стає історією, дуже бентежать тих, хто бажає бачити національну історію винятково в рожевих тонах, а її персонажів — у «білих шатах». Історичний нарцисизм такий же давній, як і сама історія, оскільки спрямований на виправдання й апологетику тієї чи іншої спільноти, її лідерів та їхніх вчинків. Та через те, що бездоганної організації співіснування людство так і не винайшло, історія неминуче набуває форми міфу (байдуже, в якій іпостасі — етнічній, етатистиській, персоналістській, корпоративістській і т. ін.).

У добропорядних родинах не прийнято «виносити сміття з дому». Але в історії немає нічого «непотрібного», другорядного й зайвого. Незалежно від того, подобається комусь чи ні, все, що відбувається, у той чи інший спосіб фіксується і «перетворюється» на історію. При цьому часто те, що одні вважають гідним поваги, інші — «сміттям», яке слід «викидати» з історії, якого слід соромитися. Ці обставини покладають на науковців одну не дуже вдячну місію: не лише безсторонньо «увічнювати» всі прояви суспільного життя, нічого не приховуючи й не замовчуючи, а й привчаювати суспільство до розважливого, спокійного сприйняття «неприкрашеної», «невиметеної», «неочищеної» власної історії.

Нам є у кого вчитися. Для прикладу, у військово-історичних музеях Франції без надриву, навіть з якоюсь історіософською розважливістю розкривається така непроста й неприваблива сторінка, як колабораціонізм періоду Другої світової війни. В наукових працях, полеміці на шпальтах тамтешніх ЗМІ

можна зустріти набагато гостріші характеристики й оцінки. Але в цілому французьке суспільство, з одного боку, штучно не дистанціюється, не ізолюється від «незручних» епізодів минулого, а з другого — не дає себе роздерти на партикулярні дискусійні клуби, готові йти на барикади заради «правди історії». До того ж у Франції, і в багатьох інших цивілізованих державах, давно існує соціальний контракт, згідно з яким фундаментальна наука залишається автономною територією, куди політикам — зась! Хоча і там її продуктом політикум широко послуговується.

Нам слід звикати жити з такою історією, якою вона була: з усіма атрибутами, персонажами, перипетіями. Лише так можна виробити імунітет не тільки проти історичного нарцисизму, а й комплексу меншовартості.

«Українське питання» та український вимір війни

Коли мова заходить про «українське питання», зазвичай мається на увазі комплекс політичних і національних проблем, пов'язаних з самовизначенням і самоорганізацією українського народу. Та коли розглядати «українське питання» в ширшому контексті, то воно не обмежується проблемою суверенної державності, а охоплює комплекс політичних, економічних, соціокультурних, національних, ментальних компонентів. Насамперед це реальне наповнення — ні, не гасел, а практичної політики. Адже прихід до влади не завжди є актом початку державотворення, притому вирішальним (часто він буває й початком її руїнації). Набагато більшого значення набувають наступні дії. Більшість революцій та нових режимів падали, оскільки не вирішували корінних соціальних, економічних, національних питань.

Сьогодні важко спрогнозувати, як могла б скластися доля української держави, гіпотетично створеної у 40-х роках українськими самостійницькими силами. Слід нагадати, що цей табір, окрім ОУН, репрезентували менші групи — гетьманці-державники, Фронт національної єдності (ФНЄ), адепти державницької традиції Української Народної Республіки та інші. Ідея Української суверенної соборної держави володіла думками багатьох людей не лише в західних регіонах та в середовищі української еміграції, а також реалізовувалася через розгалужену мережу політичних, громадянських, культурно-освітніх об'єднань, періодичну пресу, публіцистичні й наукові видання. Жорстка «прив'язка» незалежної форми національної державності винятково до українських націоналістів спрощує сприйняття і розуміння цієї проблеми. Інша справа, чи були шанси в українського самостійницького табору втілити свої наміри в життя в умовах світового збройного конфлікту? Шукаючи можливостей для цього саме у взаємному послабленні СРСР та Німеччини, вони неминуче потрапляли в ситуацію співпраці з німецькими військово-політичними колами і спецслужбами. Прикладаючи відому формулу, можна сказати, що з огляду зазначених учасників світової війни, українські самостійники «з'явилися не в той час і не в тому місці». Якщо ж неупереджено осмислити тезу в частині про місце і час проголошення Акта відродження Української держави, можна зробити висновок, що історичний процес відбувається за власними законами й алгоритмом, у якому об'єктивні та суб'єктивні чинники часом переплітаються у непередбачуваний спосіб. Не стала винятком для справдження таких законів і Україна. Та хоча б якими були партійно-політичні, юридичні, індивідуальні оцінки цих подій, ніщо не може змінити факту, що це — частина нашої історії, з якою нам жити.

Водночас український вимір війни не обмежується політичними змаганнями. Це насамперед внесок народу України в перемогу над нацизмом. До лав радянських Збройних Сил в період війни було мобілізовано понад 6 млн. мешканців республіки, сотні тисяч стали бійцями народного ополчення, винищувальних загонів, інших формувань. У партизанських загонах та підпільних організаціях у ворожому тилу боролися понад 200 тис. чол. Понад 300 генералів, адміралів, маршалів Радянського Союзу — уродженці України. Вони командували арміями і фронтами, зробивши помітний внесок у розвиток радянського військового мистецтва. Прізвища І. Черняховського, І. Кожедуба, А. Єрьоменка, П. Рибалка, Р. Малиновського, К. Москаленка, Д. Лелюшенка та інших золотими літерами вписано в історію бойових операцій Другої світової війни.

Мільйони громадян республіки працювали на зведенні й обладнанні різноманітних фортифікаційних споруд, переправ, мостів, доріг. Трудівники радянського тилу робили все можливе, аби якомога швидше налагодити виробництво на місцях, куди перебазували понад 550 великих індустріальних об'єктів з УРСР. Українські науковці, конструктори, інженери, робітники пліч-о-пліч зі своїми колегами з інших республік зуміли створити потужний військово-промисловий комплекс на сході країни, що, зрештою, визначило перебіг подій на фронтах. Є. Патон, О. Палладін, О. Богомолець, В. Філатов та інші видатні вчені республіки не тільки збагатили світову науку вагомими відкриттями, а, що найголовніше, — забезпечили армію сучасною військовою технікою та озброєннями.

По кому б'є дзвін...

За словами одного з філософів, війна насамперед калічить людські душі. Однією з неодмінних рис великих збройних конфліктів є звикання до страждань, болю, крові, смерті. Відомо багато випадків, коли в останній світовій війні убивства чинилися поза будь-якими військовими, політичними, соціально-економічними, расовими, світоглядними раціями. Для одних фізичне знищення чи тортури стали ремеслом, для когось — можливістю реалізувати свої комплекси, «розрядити» найтемніші закутки свого деформованого єства. Війна ламає звичні, унормовані, а то й сакралізовані уявлення про добро і зло, честь і сором, справедливість і беззаконня, доводить до абсурдних форм жорстокість, легітимізує вседозволеність. Знятий з запобіжника респектабельними політиками та військовими спусковий механізм тотального насильства й руйнування брудним селевим потоком заливає суспільну й індивідуальну свідомість, створюючи в ній «поживний розчин» (насправді — гримучу суміш) егоїзму, гордині, вивищення над Промислом Божим, цинізму. Антитеза правічному «не вбий» трансформується з букви військового наказу в дух повсякденної поведінки, якусь ірраціональну імперативу, що перетворюється з зовнішньої санкції на внутрішнє переконання і навіть віру.

В історії цивілізації зафіксовано чимало фактів, пов'язаних з масовим убивством за етнічними, релігійними чи ідеологічними ознаками. Та саме під час Другої світової війни це стало повсякденною практикою і набуло апокаліптичних масштабів. Після цього з'явилися юридичні дефініції «геноцид», «етноцид», «Голокост», якими кваліфікувалися такі дії. Геноцидом визнано діяння, навмисно вчинене з метою повного або часткового знищення будь-якої національної, етнічної, расової чи релігійної групи шляхом позбавлення життя членів такої групи чи заподіяння їм тяжких тілесних ушкоджень, створення для групи життєвих умов, розрахованих на повне чи часткове її фізичне знищення, скорочення дітонародження чи запобігання йому в різний спосіб. Об'єктом геноциду є національні, етнічні, расові та релігійні групи.

Війну проти СРСР нацистська пропаганда подавала тодішньому німецькому суспільству як боротьбу за «життєвий простір». Завойовані землі передбачалося колонізувати і германізувати. А що ж автохтонне населення? У січні 1940 р. Гіммлер заявив, що для успішної реалізації політики «просування на Схід» необхідно знищити 30 млн. слов'ян. Решту, згідно з планом «Ост», передбачалося депортувати у Сибір або перетворити на рабів німецьких колоністів. У багатьох інших директивах, письмових розпорядженнях та усних міркуваннях Гітлера і його найближчого оточення йшлося про фізичну ліквідацію десятків мільйонів людей.

В одній статті неможливо перерахувати факти, що свідчать про наявність усіх ознак геноциду в політиці агресорів на території України. Та все ж наведемо хоча б деякі, найбільш переконливі з них. Насамперед, слід наголосити, що масові екстермінації чинилися під різним приводом, однак це жодним чином не змінює внутрішнього змісту таких дій.

Донедавна в літературі йшлося про 250 спалених разом з їхніми мешканцями українських сіл. За останніми даними таких сіл було близько 350, причому ця цифра не остаточна. Те, що мирних жителів доволі часто розстрілювали чи спалювали живцем за сприяння партизанам, принципово не впливає на сутність цих розправ.

1—3 березня 1943 р. у містечку Корюківка Чернігівської області каральний загін гітлерівських окупантів з особливою жорстокістю знищив близько 7000 мирних мешканців. Трагедія Корюківки стала найстрашнішою за кількістю одночасних жертв, із відомих розправ нацистів не тільки в Україні, а й в Європі. У матеріалах до Нюрнберзького процесу Корюківську трагедію визнано як найбільше масове знищення місцевого мирного населення на окупованих територіях за увесь період Другої світової війни. За кількістю жертв ця трагедія перевищує білоруську Хатинь, чеське Лідіце, французький Орадур — всесвітньо відомі символи злодіянь проти людства.

Тотальне викачування сировини, харчових продуктів, сільськогосподарської продукції, мародерство військовослужбовців поставили на межу голодної смерті мільйони міських мешканців. Жорстокими режимними заходами окупанти прагнули позбавити їх останнього шансу вижити, забороняючи обмін речей на харчі у сільській місцевості. В результаті в одному лише Харкові від голоду померло понад 100 тис. чол. Навіть традиційні аграрні регіони у 1942—1943 рр. сильно голодували.

Через руйнування системи охорони здоров'я в період окупації різко зросла смертність від різних хвороб. Лише небезпека захворіти самим змушувала окупантів вживати профілактичних засобів проти поширення інфекційних захворювань. Та як тільки ситуація на фронті змінилася, відступаючи, гітлерівці на значних територіях поширювали заразні хвороби, провокували епідемії висипного і черевного тифу, туберкульозу, дифтерії, віспи, дизентерії. Після вигнання ворога у Києві налічувалось 200 тис. мешканців (до війни 900 тис.), Одесі 200 тис. (з 600 тис.), Запоріжжі — 120 тис. (з 286 тис.).

Використання жінок та дітей на важких роботах, вивезення 2,4 млн. наших співвітчизників на примусові роботи до Німеччини, заходи окупаційної адміністрації, спрямовані на скорочення народжуваності, відсутність охорони материнства і дитинства також стали проявами геноциду.

Початковий період війни супроводжувався болісними поразками Червоної армії та полоненням величезної кількості радянських бійців і офіцерів (за різними оцінками — від 5,8 до 6,3 млн. чол.). Порушуючи всі існуючі на той час міжнародні угоди про поводження з військовими бранцями, німецьке командування прирікало більшу їх частину на загибель. Знищення працею, голодом, холодом, злочинні медичні експерименти — це також різновид геноциду, оскільки такі дії виходили далеко за межі простого вбивства військовослужбовців супротивника на полі бою.

На батьківщину не повернулося близько 200 тис. громадян республіки, вивезених на роботи до Німеччини. Частина з них загинула на чужині від хвороб, знущань, голоду, непосильної праці.

У реєстрі втрат окремими рядками стоять десятки тисяч радянських партизанів та підпільників, українських формувань самостійницького спрямування, а також депортованих і репресованих у 1939 — 1945 рр. громадян республіки.

Однією з найжахливіших сторінок Другої світової стало планомірне винищення населення за національною ознакою: українців, росіян, поляків, циган і, що на сьогодні найточніше задокументовано, — євреїв, представників багатьох інших національностей. За словами І. Бауера, «уперше в історії було винесено тотальний смертний вирок кожному, хто був винен лише в народженні від певних батьків». Голокост в Україні став невід'ємною частиною Катастрофи європейського єврейства. Унікальність цього трагічного явища виявилась і в тому, що вперше расистська, людожерна доктрина стала частиною державної ідеології та політики, і в технологіях «остаточного вирішення єврейського питання», і в масштабах «ліквідаційних акцій», і в кількості жертв. В Україні жертвами Голокосту стали 1,6 млн. євреїв, а Бабин Яр, Доманівка, Янівський табір та багато інших місць стали трагічними символами не тільки для єврейської спільноти, а й для всіх громадян України.

Загалом військові втрати України оцінюються у 2,5 млн. чол., цивільні — 5,5 млн. — 19,1 % довоєнного населення (за В. Косиком). Автори тому «Безсмертя. Книга Пам'яті України» вважають, що ця цифра може сягати 10 млн., а демографічних втрат — 13,5 млн. чол. За різними оцінками, втрати України в людях сягають від 30 до 40 % загальносоюзних втрат. Як бачимо, ми й донині не знаємо достеменно, скільки життів забрала в Україні війна. Це пояснюється не тільки недосконалою системою їх фіксації в період бойових дій, а й небажанням керівництва СРСР встановлювати точну кількість втрат, аби не зашкодити іміджу держави.

Рухаючись у напрямі демократизації суспільства й утвердження загальнолюдських цінностей, ми повинні пам'ятати про всіх наших співгромадян, які стали жертвами лихоліття війни. Як показує досвід, ця колективна пам'ять є найбільш ефективним запобіжником загрози нового світового збройного конфлікту.

Що ми втратили

Надзвичайно жорстокий характер війни обумовив системні й тотальні руйнування виробничої і транспортної інфраструктури України, порушення господарських зв'язків, традиційних форм зайнятості населення і соціальних зв'язків. Розміри збитків, заподіяних економіці та соціально-культурній сферам, були такими, що для їх фіксації було створено спеціальний орган — Надзвичайну державну комісію зі встановлення й розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників, яка діяла з листопада 1942 р. до червня 1951 р. Згідно зі звітом Республіканської НДК 1945 року, Україна зазнала шкоди на загальну суму в 285 млрд. крб., з яких державним підприємствам, установам і громадським організаціям союзного підпорядкування — 74 млрд. 279 млн. крб.; державним підприємствам, установам, громадським організаціям республіканського й місцевого значення, колгоспам і радгоспам, а також радянським громадянам — 210 млрд. 730 млн. (з них 84,7 млрд. припадає на останню категорію).

Аби уявити справжні масштаби руйнувань, не обійтися без інших статистичних матеріалів. При цьому варто зробити одне застереження. Ці дані наводяться як узагальнені, без диференціації на ті матеріальні втрати, що були заподіяні в результаті бойових дій, економічного пограбування окупантами, обопільних евакуаційних заходів та навмисного знищення чи пошкодження виробничих потужностей.

За офіційними даними, в ході війни зазнали руйнувань 16 тис. промислових підприємств, у тому числі 599 машинобудівних, понад 28 металургійних, 26 хімічних, 25 колгоспних заводів, 30 трикотажно-текстильних, понад 100 прядильно-джутових фабрик, значна кількість об'єктів іншого профілю. Україна практично втратила вугільну, металургійну, енергетичну, хімічну, суднобудівну, літакобудівну, верстатобудівну галузі.

Далеко назад була відкинута одна з провідних галузей економіки — сільське господарство. Аграрний сектор України втратив за роки війни майже 57 тис. тракторів, 25 тис. комбайнів, 3 тис. сівалок, 17 тис. молотарок, 46 тис. плугів, 5 тис. автомашин, 3,9 тис. будівель виробничого призначення, 6,4 тис. тваринницьких ферм, мільйони гектарів посівів, садових та інших площ, більшу частину поголів'я худоби.

Лише пряма шкода, заподіяна колгоспам республіки, оцінюється у 88,11 млрд. крб. Частка збитків сільського господарства у загальній сумі прямих збитків становила 32,5 %.

Від бойових дій постраждали тисячі сіл, 714 міст і селищ міського типу, понад 2 млн. будинків, 540 тис. надвірних споруд. Без житла залишилося майже 10 млн. громадян республіки.

Не тільки важку індустрію, а й інші галузі промисловості та сільського господарства довелося відроджувати практично «з нуля». Та якщо об'єкти, що мали стратегічне значення, перебували в зоні особливої уваги й фінансово-матеріального забезпечення, то аграрну і соціальну сфери республіці доводилося піднімати з попелу практично самотужки. Голод 1946—1947 рр. також значною мірою спричинений руїнацією господарства.

Очевидно, до матеріальних втрат слід віднести невідшкодовану працю мільйонів робітників і селян, зайнятих на примусових роботах в Україні та за її межами, військових бранців й інтернованих у німецьких концтаборах та інших місцях утримання.

Опосередковано слід вважати втратами й те, що мільйони дітей, підлітків та молоді не змогли упродовж 1941—1945 рр. одержати належного батьківського піклування й виховання, а також повноцінної освіти, що дало б їм можливість посісти відповідне місце в суспільстві й забезпечити належний рівень життя.

Величезних збитків зазнали комунальне господарство українських міст, а також система охорони здоров'я. До кінця війни були повністю знищені 8 тис. медико-санітарних закладів, понад 500 лікарень, 200 пологових будинків, 1000 поліклінік і амбулаторій, 600 консультацій, сотні спеціалізованих установ. Частка УРСР у загальних втратах системи охорони здоров'я країни становила 47 % (2 млрд. 764 млн. крб.). У поєднанні з руйнацією водогонів, каналізацій, лазень, перукарень та інших комунальних закладів це до краю ускладнило повоєнну санітарно-гігієнічну ситуацію в республіці, викликало поширення епідемій.

Сильно постраждали від війни установи освіти і культури. Ті, хто навчався у школах, ремісничих училищах і ву-

зах одразу по війні, пам'ятають скруту, в якій перебували навчальні заклади. Багато зусиль доводилося докласти для відновлення роботи будинків культури, клубів, бібліотек.

А як виміряти втрати історичних і культурних цінностей? Якусь їх частину було виявлено на території переможеного Рейху і повернуто на Батьківщину. Але дуже багато рукописів, книг, картин, малюнків, гравюр, ікон, скульптур, архівних фондів, інших музейних реліквій були знищені, пошкоджені чи назавжди зникли у приватних колекціях та майже безповоротно втрачені для України.

Розбиті батьківські вівтарі й донині невимовним болем відлунюються в серцях тих, хто пережив війну. До цього додається сум за втраченою молодістю, нереалізованими з різних причин можливостями.

Країна, що вистояла в найважчій війні, втягувалась у виснажливе змагання за світове лідерство. «Холодна війна» і гонка озброєнь позбавили суспільство будь-яких шансів на гідне матеріальне життя упродовж багатьох десятиліть, адже ВПК як молох пожирав усе, що мало б використовуватися для розвитку не лише виробничої, а й соціальної сфери.

Виявилися марними й очікування демократизації, пом'якшення режиму. Про ці втрати у повоєнний період не говорили. І хоча історія не любить умовного способу, нині ми можемо припускати, як би склалася доля, коли б керівництво держави обрало іншу геополітичну і внутрішньополітичну стратегію.

Злочини і покарання

Друга світова війна велася засобами, неспівставними й не порівнюваними з усім, що знала воєнна історія людства до того. Масштаби спланованих заздалегідь убивств і руйнувань були такими, що вже самі по собі породжували думку про якісь відповідні форми реагування. Цілком природним за цих умов було бажання держав, які стали жертвами агресії, одержати сатисфакцію у належних формах і обсягах. Водночас поставало питання про покарання тих громадян кожної окремо взятої країни, які співпрацювали з окупантами на шкоду своїй батьківщині й співгромадянам.

У Радянському Союзі ця проблема також мала дві складові: а) переслідування нацистських злочинців, які чинили злочини на території СРСР та інших країн; б) покарання радянських громадян, дії яких кваліфікувалися як «пособництво ворогу».

Вже 1942 року починається робота над нормативно-правовою базою в цій сфері. 15 травня 1942 р. з'явився наказ Прокурора СРСР «Про кваліфікацію злочинів осіб, які перейшли на службу до німецько-фашистських окупантів».

Судове переслідування колабораціоністів, «зрадників Батьківщини», «пособників» мало на меті, по-перше, легітимізувати як міжнародно-, так і внутрішньоправову практику покарання воєнних злочинців і тих, хто скоїв злочини проти людства; по-друге, продемонструвати всередині країни торжество справедливості, неминучість кари не лише для агресорів, а й для будь-яких «відступників», силу держави, непохитну волю її керівництва до зміцнення монолітності й консолідації суспільства, а по-третє — певною мірою приховати й власні помилки, допущені в період війни.

Перший судовий процес над воєнними злочинцями на території України організували у Харкові, а вже 19 грудня 1943 р. за його вироком на чотирьох шибеницях стратили трьох німецьких військовослужбовців та шофера «душогубки» М. Буланова. Аби забезпечити його юридичну повноцінність, до законодавства СРСР були внесені спеціальні зміни.

Згідно з рішенням ЦК ВКП(б), наприкінці 1945 — на початку 1946 р. у Брянську, Великих Луках, Києві, Ленінграді, Миколаєві, Мінську, Ризі та Смоленську відбулися судові процеси над воєнними злочинцями. Основу звинувачень становили матеріали МВС, на підставі яких до смертної кари засудили 84 військові чини Німеччини, в тому числі 18 генералів.

10 вересня 1947 р. вийшла постанова Ради Міністрів СРСР, яка санкціонувала проведення відкритих судових процесів у Бобруйську, Вітебську, Гомелі, Кишиневі, Новгороді, Полтаві, Севастополі, Сталіно (Донецьку), Чернігові. Військові трибунали засудили 137 воєнних злочинців (з них — 23 генералів) до 25 років каторжних робіт кожного. До речі, каторжні роботи — спеціальна міра покарання, що застосовувалася до осіб, звинувачених в особливо тяжких злочинах проти держави, діяла в СРСР з 1943 до 1954 року. За попередніми даними (Ю. Пилявець та Р. Пилявець), частка українців, засуджених до такого покарання, становила від третини до половини всіх каторжан.

Під час судових слухань викликалися свідки, які розкривали жахливі епізоди звірств окупантів та їхніх поплічників. Хід процесів документувався і широко висвітлювався у періодичній пресі й кіно. А потім були публічні страти, на яких збиралися десятки тисяч людей.

Згідно з Указом Президії Верховної Ради СРСР «Про міри покарання для німецько-фашистських злочинців, винних у вбивствах і знущаннях радянського цивільного населення і полонених червоноармійців, для шпигунів, зрадників Батьківщини» від 19 квітня 1943 р. до відповідальності притягнули 81 780 осіб, у тому числі 25 209 іноземців.

Суди над тими, хто скоїв воєнні злочини, та їхніми поплічниками тривали упродовж усього повоєнного часу. Такі процеси, зокрема над колабораціоністами, були проведені у 1964 і 1966 рр. Така практика існувала і в інших країнах Європи і світу.

Як оцінювати ці процеси з позиції сьогодення? Не піддається сумніву той факт, що вони були правомірними з гуманітарних міркувань і відповідали існуючим юридичним нормам. Водночас показові суди мали й політичну мету: спосіб їх організації та проведення мав опосередковано зміцнювати лояльність громадян до влади, яка у такий спосіб відстоювала їхні інтереси. Крім того, це сприяло утвердженню радянської правової системи, що на ділі реалізувала принцип «зло має бути покаране».

Процеси над воєнними злочинцями стали останньою ланкою подій, безпосередньо пов'язаних з Другою світовою війною. Але переслідування тих, хто чинив злочини в той час, не припинилося. Відсутність терміну давності щодо цієї категорії злочинів, невідворотність покарання є даниною пам'яті про всі жертви війни, які забути неможливо.

Людство має багато підстав для нарікань з приводу тих чи інших «вузьких» питань, пов'язаних з характером, процедурою, результатами Нюрнберзького процесу. Однак при цьому не слід втрачати з поля зору одну фундаментальну констатацію: упродовж останніх шести з половиною десятиліть світовий устрій визначала система координат, проектована рішенням Міжнародного військового трибуналу та системою договорів про повоєнні кордони. Опоненти можуть заперечити, що це не убезпечило від виникнення локальних і регіональних конфліктів, які мали значну тривалість у часі, запеклий характер і в які було втягнуто багато держав. Останнє десятиліття призвичаює нас до коаліційного способу ведення бойових дій як інструменту врегулювання найгостріших суперечностей в окремих регіонах. У свою чергу терористичні організації також набули міжнародного характеру, поширюючи свій вплив у багатьох країнах світу.

Таким чином, невпинно трансформуються не тільки характер і зміст міждержавних відносин, баланс сил, а й засоби розв'язання конфліктів та антагонізмів. За цих умов дехто ставить під сумнів перспективи Ялтинсько-Потсдамської системи, пророкує її делегітимізацію. Однак не слід забувати, що на її місці має постати щось інше. «Що і в який спосіб?» — це запитання аж ніяк не риторичне з урахуванням того, які непередбачувані політичні й соціально-економічні явища відбуваються нині. Ланцюгова реакція сучасних суспільних катаклізмів у ряді країн, у тому числі арабського світу, здатна викликати політичну й економічну кризу в інших куточках земної кулі. Належить бути готовими до нових викликів і зробити все, аби попередити небажаний хід подій. Не допустити ескалації й розповзання насильства й війни — наш обов'язок перед нині сущим й наступними поколіннями. Адже кому, як не нам, знати, що таке Війна?...

Голова Верховної Ради України Володимир ЛИТВИН.

Володимир Литвин: «Спілкування ще більше зміцнює довіру і стосунки між людьми з різних країн»

Відзначення 10–ї річниці Всесвітнього Дня польської Полонії (діаспори) розпочалося вчора на Вінниччині за участю Голови Верховної Ради Володимира Литвина та Маршалка Сейму Богдана Борусевича ***(на знімку).***

— Ми обрали Вінниччину для святкування 10-ї річниці Всесвітнього Дня польської Полонії не лише тому, що тут налічується найбільша кількість поляків, — каже Маршалок Сейму Республіки Польща Богдан Борусевич. — На Вінниччині і влада, і громада надзвичайно уважно ставляться до польської діаспори. Тут виявляють велике бажання до взаємної співпраці, на практиці здійснюють його, тому ми з радістю спілкуємося з вінничанами і приїздимо сюди як додому.

Цього разу у складі делегації є представники польського сейму, сенатори, Генеральний консул Республіки Польща у Вінниці Кшиштоф Свідерик, керівники низки міст і територіальних громад, голови національно-культурних товариств та журналісти.

— Ми як завжди раді щиро вітати своїх польських побратимів, — зазначив під час зустрічі делегації голова Вінницької облдержадміністрації Микола Джига. — Відрадно відзначити, що динаміка наших відносин поглиблюється. Важливою подією стало відкриття Генерального консульства Республіки Польщі у Вінниці минулого року. Так само торік розпочато регулярне міжнародне авіасполучення між Вінницею і польським містом Лодзь. Ми збільшили свій товарообіг, зокрема, за перший квартал нинішнього року він становить майже 30 млн. доларів. Польща вклала в економіку нашого регіону інвестиції на суму більш як 30 млн. доларів. Це другий показник із залучення іноземних інвестицій в економіку краю. Ми спільно створили підприємство з переробки деревини «Барлінек», яке є одним з найбільших платників податків у регіоні (76 млн. грн. на рік).

Голова облдержадміністрації нагадав про низку спільних культурних проектів: торік відбулися дні польської культури, а також фестиваль польського кіно. Урочисто відкрито меморіальну дошку видатному польському композитору та політичному діячу Ігнацію Яну Падеревському. До речі, польська делегація взяла участь у відкритті виставки, присвяченої пану Падеревському, в обласній науковій бібліотеці.

Голова Вінницької обласної ради Сергій Татусяк назвав створену в Польщі модель влади місцевого самоврядування однією з найкращих в Європі. Саме тому вінничани активно вивчають досвід поляків у цій справі. Цьому присвячені, зокрема, згадані вище угоди, укладені територіальними громадами Польщі.

— Ми вдячні польським друзям ще й за те, що вони не тільки діляться досвідом, а й застерігають нас від можливих помилок, яких свого часу припустилися, реформуючи місцеве самоврядування, — наголосив С. Татусяк.

Голова Верховної Ради Володимир Литвин запросив свого польського колегу пана Богдана Борусевича на свою малу батьківщину — на Житомирщину. «З якою метою? — перепитав Володимир Литвин. — А з тією, з якою запрошують у гості людей — показати, як живуть люди в глибинці, які мають проблеми. Таке спілкування ще більше зміцнює довіру і стосунки між людьми з різних країн». Володимир Литвин повідомив, що обов'язково відвідає разом зі своїм польським колегою місто Новоград-Волинський, де одна з найбільших польських громад. Побувають у місцевому костелі. А ось у село Федорівка, де також мешкає багато поляків, мабуть, не доїдуть. «Я дотепер шкодую, що до цього села не вдалося прокласти належне дорожнє покриття», — зізнався Володимир Литвин. Він повідомив про заплановану на найближчий час зустріч з Маршалком Сейму Республіки Польща паном Богданом Борусевичем. У липні нинішнього року Володимир Литвин планує взяти участь у днях польсько-української культури, які відбуватимуться у Польщі.

Того самого дня Володимир Литвин виступив перед представниками польської діаспори у залі Будинку офіцерів у Вінниці. Був присутній на гала-концерті з нагоди святкування Всесвітнього Дня Полонії і поляків, що проживають за кордоном, а також виступив по місцевому телебаченню.

Віктор СКРИПНИК.
Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

☞ ДОВІДКОВО

Вінницька область є місцем давнього проживання найбільшої кількості поляків в Україні. Загалом їх налічується приблизно 300 тисяч осіб, зокрема в обласному центрі — 10 тисяч. У регіоні створено і діє шість польських товариств. Територіальні громади Вінниччини налагодили 180 партнерських контактів з десятьма воєводствами Польщі.

ДО ДНЯ ПЕРЕМОГИ

Живіть довго і радійте успіхам своїх дітей та онуків

Позавчора Голова Верховної Ради Володимир Литвин і Президент України Віктор Янукович узяли участь в урочистому зібранні в Національному палаці мистецтв «Україна» з нагоди 66–ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні.

«Цей день — урочистий і трагічний водночас. Він близький та величний для всіх поколінь українців. Це свято змушує і молодих, і тих, хто має значний життєвий досвід, затримати подих, згадавши героїв, які полягли за нашу свободу. Адже немає в Україні родини, яку оминула б війна, котрої б вона не торкнулася своїм чорним крилом», — зазначив глава держави.

Президент пообіцяв зробити все можливе в нинішніх умовах для посилення соціального захисту ветеранів. Системний план дій, за словами В. Януковича, почне втілюватись у життя з другого півріччя 2011 року і буде остаточно виконаний у 2015-му. Крім того, Президент заявив: влада опікуватиметься ветеранами щодня.

До Дня Перемоги уряд має завершити фронтовикам разові грошові виплати (у бюджеті для цього передбачено 550 млн. гривень). А з наступного року цю суму щорічно підвищуватимуть не менш як на 40 відсотків. Глава держави пообіцяв забезпечити житлом усіх інвалідів першої групи уже цього року.

Також посилять соціальний захист дітей війни. З цього року вони додатково до пенсій отримуватимуть десять відсотків від прожиткового мінімуму.

☞ ЦИТАТА

Віктор ЯНУКОВИЧ:

«Дорогі ветерани Великої Вітчизняної війни! Ваш життєвий досвід — безцінний. Він потрібен молодому поколінню, яке знає про війну лише з кінофільмів та книжок. Зустрічайтеся із школярами та студентством. Передавайте їм свої знання і досвід. Це допоможе їм вирости свідомими громадянами вільної країни.

Сердечно вітаю усіх із Днем Перемоги! Бажаю вам, вашим родинам та близьким доброго здоров'я. Живіть довго і радійте успіхам своїх дітей та онуків!»

Дорогі наші ветерани, шановні мешканці України!

Від щирого серця та з великим задоволенням вітаю вас з нагоди 66-ї річниці з Дня Перемоги!

У травні 1945 року завершилася одна з найкровопролитніших війн в історії людства.

Ціна перемоги виявилася занадто дорогою. Слава героїв-учасників бойових дій, тих, хто поклав голови у боях, хто дійшов до Берліна, не меркне у пам'яті нащадків. Кожного року цього травневого дня ми віддаємо данину шани та поваги людям, завдяки героїзму та мужності яких ми нині живемо та працюємо.

Велика Вітчизняна війна — це безсмертний подвиг мільйонів людей на благо нашої Батьківщини, це неймовірна кількість важких днів та ночей.

В цей славетний травневий день, бажаю вам, дорогі наші ветерани та мешканці України, міцного здоров'я, нескінченного оптимізму, справжнього людського щастя та безхмарного неба над головою!

З повагою,
народний депутат України,
голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики
Сергій МІЩЕНКО.

* * *

Комісія у справах колишніх партизанів Великої Вітчизняної війни 1941—1945 рр. при Верховній Раді України сердечно вітає всіх бойових друзів, ветеранів підпільно-партизанського руху зі святом — Днем Перемоги!

У суворі роки війни ви сміливо стали на захист своєї Батьківщини — добровільно влилися до лав народних месників Українського партизанського фронту і виконали свій священний патріотичний обов'язок.

Ваші героїчні подвиги, безкомпромісна боротьба із загарбниками в тилу ворога є часткою загального безсмертного народного подвигу на шляху до Великої Перемоги над фашизмом!

Низький земний вам уклін, наші славні ветерани!

Шлем вам сердечні побажання доброго здоров'я, бадьорості духу, благополуччя, успіхів у громадській діяльності, в героїко-патріотичному вихованні підростаючого покоління на бойових і трудових традиціях нашого народу, оптимізму і непохитної віри у те, що завтрашній день буде світлішим і щасливішим!

Пам'ятаємо і вшановуємо

Вивішування червоного прапора Перемоги разом з Державним прапором України є даниною найглибшої поваги учасникам Великої Вітчизняної війни.

Про це заявила голова Комітету Верховної Ради з питань охорони здоров'я Тетяна Бахтєєва під час зустрічі з ветеранами Ворошиловського та з Калінінського районів Донецька, **повідомила «Голосу України» прес-служба парламентарія.**

Це свято, впевнена вона, — символ доблесті, високого патріотизму і сили духу. «Не випадково цього року Верховна Рада підтримала ініціативу в це найбільше свято вивішувати червоний прапор, що символізує нашу спільну Перемогу, завойовану народом», — підкреслила парламентарій.

☞ ДОСЛІВНО

Тетяна БАХТЄЄВА:

«Напередодні 9 Травня ми віддаємо данину пам'яті полеглим і вшановуємо ветеранів, які пройшли суворі воєнні випробування й перемогли фашизм, виражаємо глибоку повагу воїнам тилу, котрі самовіддано кували Велику Перемогу. Хочу всім вам від душі побажати сил і більше життєлюбства, адже ці два фактори ще дозволяють виховувати онуків, правнуків і навіть праправнуків. Нехай здоров'я не залишає вас, а любов і мрії будуть у серці, як тоді, весною 1945 року».

Грошей з нагоди народження малюків даватимуть більше

Фінансова допомога з нагоди народження дитини та на її виховання збільшуватиметься й надалі. Про це Президент Віктор Янукович повідомив учора в інтерв'ю журналістам під час відвідування Вишгородського районного дитячого будинку «Любисток», що в селі Нові Петрівці на Київщині.

Глава держави вже підписав відповідні зміни до деяких законів України щодо надання державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям та інвалідам. «З 1 травня цього року ця грошова допомога буде збільшуватися від 10 до 20 відсотків», — пояснив Президент.

Крім того, за словами керманича країни, нині практично в кожному дитячому будинку ведеться робота, спрямована на всиновлення дітей. «Безумовно, ця робота кропітка, і вона ще залежить від того, як держава надалі забезпечуватиме відповідні умови для сімей», — сказав Віктор Янукович.

Президент, **як повідомляє його прес-служба,** підкреслив, що турбота про маленьких сиріт залишається серед пріоритетів діяльності влади: «Програма, реалізація якої вже розпочалася в нашій державі, передбачає, насамперед, покращення умов навчання, обслуговування, перебування в тих дитячих закладах, які є в Україні».

Комуністи наступного тижня розпочнуть референдум

Комуністична партія України планує розпочати «народний референдум» (про який «Голос України» повідомляв днями) після Травневих свят. Про це під час прес-конференції заявив її лідер Петро Симоненко.

За його словами, сьогодні немає закону про референдум, на якому можна було б дізнатися: що хвилює суспільство. Тому комуністи хочуть провести відкриту розмову з народом.

Петро Симоненко повідомив, що плебісцит триватиме до кінця року, а можливо, матиме продовження і в наступному.

Лідер КПУ переконаний, що настав час покласти край спекуляціям навколо пенсійної реформи. «Підвищення пенсійного віку відбувається за наполяганням Міжнародного валютного фонду і торкається, насамперед, громадян. Тому ми запропонували це питання винести на референдум, щоб люди дали відповідь: погоджуються вони з такою політикою чи ні», — наголосив він.

Крім того, Петро Симоненко вважає, що українці мають платити за житлово-комунальні послуги не більше десяти відсотків від сукупного доходу сім'ї. «Політика в державі спрямована на те, щоб посилювати, на жаль, експлуатацію наших людей. Тому і питання платежів за ЖКП обговоримо всенародно», — зазначив народний депутат.

Питання, які винесуть на «народний референдум»:

— витрати на житлово-комунальні послуги;
— продаж землі;
— повернення базових галузей промисловості у власність держави;
— проведення пенсійної реформи;
— подальша співпраця з МВФ;
— перегляд умов СОТ;
— участь України у Митному союзі;
— забезпечення продовольчої безпеки держави;
— статус російської мови як державної.

Сергій МЕЛЬНИК.

Чи змінить новий закон психологію чиновників?

9 травня 2011 року наберуть чинності ухвалені Верховною Радою України закони «Про доступ до публічної інформації» та «Про інформацію», які суттєво розширюють права громадян. «Дата набрання ними чинності є дуже символічною, — переконаний народний депутат, голова Комітету Верховної Ради з питань свободи слова Андрій Шевченко, — адже це справді день перемоги у боротьбі за громадянські права і свободи в Україні». Таку думку він висловив під час громадської презентації цих нормативних актів, яка відбулася вчора в парламенті.

Проте ця перемога буде не остаточною і може виявитися відступом назад, якщо закон про доступ до інформації не зможе запрацювати на повну силу. За словами парламентарія, робота з підготовки введення в дію цього закону практично зірвана. Адже лише невелика частина органів влади призначила осіб, які відповідатимуть за інформаційні запити, та змінила внутрішні правила документообігу. «Спротив системи очікується колосальний, бо є система, яка складалася десятиліттями, і її дуже непросто зламати. Це великий виклик, який вимагає терпіння від громадянського суспільства і водночас доброї волі з боку чиновників», — зауважив А. Шевченко. До того ж, щоб привести чинне законодавство у відповідність до закону про доступ до інформації, необхідно внести зміни в 51 закон та 4 кодекси. А це неабиякий обсяг роботи.

Основні новації, які передбачає закон «Про доступ до публічної інформації»:

— інформація, якою володіють суб'єкти владних повноважень (крім таємної, конфіденційної та проектів рішень), оголошується відкритою, у тому числі й про бюджетні видатки;

— на розгляд інформаційного запиту відводиться п'ять робочих днів;

— посилюється адміністративна відповідальність за порушення права громадян на доступ до інформації.

Депутат відзначив також, що введення закону в дію відбувається у досить непростий час. «Об'єктивно ми маємо ситуацію зі згортанням громадянських прав і свобод, це фіксується авторитетними міжнародними організаціями», — зазначив парламентарій. «Однак все у наших руках. Багато речей можна змінити спільною роботою політиків, громадянського суспільства і журналістів», — переконаний він. Задля цього Комітет з питань свободи слова та інформації планує провести громадські презентації закону в обласних центрах і підготувати науково-практичний коментар, який допоможе журналістам, чиновникам та політикам правильно його застосовувати.

Не залишаться осторонь і громадські активісти. З наступного тижня вони планують розпочати посилену інформаційну кампанію, юридичні консультації, моніторинг проблем із впровадженням закону в дію.

А Світлана Заліщук, координатор партнерства «Новий громадянин», повідомила, що перша скоординована акція, яка охопить усю країну, відбудеться вже 10 травня. «Наші активісти, — повідомила вона, — надішлють запити до органів місцевого самоврядування у 457 містах, щоб дізнатися, на що йдуть гроші, які громадяни щомісяця сплачують за житлово-комунальні послуги та догляд за будинками та прибудинковими територіями». Хоча зламати психологію чиновника за один день, зізнається вона, буде не так уже й просто.

Олена ГОРБУНОВА.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Координатори партнерства «Новий громадянин» Оксана Олексів, Світлана Заліщук, голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації Андрій Шевченко.

На морському узбережжі біля Бердянська виявлено 23 тонни мертвого бичка. Рибу передали до НДІ Азовського моря для проведення токсикологічної експертизи, *повідомляє наш власкор Леонід СОСНИЦЬКИЙ*

Євросоюз погодився пришвидшити роботу зі складання й узгодження уніфікованого переліку документів для оформлення українцям віз до країн ЄС. Про це йшлося в Брюсселі на шостому засіданні спільного візового комітету з реалізації угоди між Україною та ЄС *(газета «Дело»)*

В Яготині планують відкрити пункт тимчасового розміщення біженців

Міська влада просить не поспішати

Цього року у місті Яготин Київської області мають відкрити пункт тимчасового розміщення біженців. Про це йдеться в Національному плані з виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України, затвердженому Указом Президента України № 494 від 22 квітня 2011 року. Тим часом яготинці не у захваті від намірів розташувати такий заклад у новобудові у центрі міста.

«Це приміщення спочатку зводили для Чорнобильського медичного училища, яке 1986 року після аварії на ЧАЕС евакуювали до нашого міста, — розповіла «Голосу України» міський голова Яготина Наталя Дзюба. — Потім на початку 90-х років об'єкт було перепрофільовано на пункт тимчасового розміщення біженців. Я тоді ще не працювала, але знаю, що це відбулося без погодження з міською радою. Можливо, районну владу й запитали, але міську — ні. Якщо ви поцікавитеся думкою мешканців міста, зрозумієте, що вони категорично проти розміщення такого закладу в самому центрі населеного пункту».

У місті побоюються, що гості з екзотичних і, як правило, найбідніших країн, можуть привезти з собою не менш екзотичні звички і хвороби. Тим часом програми з адаптації іммігрантів в Україні практично не працюють, тому інтегруватись у суспільство їм буде складно.

Такі пункти мають бути в інших місцях, — переконана Наталя Дзюба, — скажімо, на території колишніх військових містечок. А новобудові — медучилищу з гуртожитком — можна знайти краще призначення. Приміром, надавати у ньому житло працівникам соціальної сфери та згаданого медучилища, яке нині розташоване в орендованих приміщеннях. «Маємо намір звернутися до адміністрації Президента з клопотанням ще раз перепрофілювати цей об'єкт», — каже міський голова.

Офіційно пояснити громаді, хто саме житиме у місцевому пункті для біженців, ніхто не спромігся. За неофіційною інформацією, заклад покликаний забезпечувати тимчасовим «дахом» іноземців, які написали заяви про отримання статусу біженця в Україні і протягом 15 днів отримали попередній позитивний висновок міграційної служби, яка прийняла їх документи до розгляду. Нині більшості заявників одразу відмовляють.

Брак інформації не додає яготинцям бажання мати нових сусідів. До того ж і посадовці, і пересічні громадяни досі плутають слова «біженець» і «нелегальний мігрант» або сприймають їх як синоніми.

У коментаріях «не для преси» столичні чиновники визнають: отримати блакитний паспорт біженця в Україні не просто складно, а практично неможливо. Раніше такий статус надавав Державний комітет у справах національностей та релігії, тепер ці питання в компетенції нещодавно створеної при МВС Державної міграційної служби, яка нині перебуває у стадії формування.

Як повідомив начальник відділу міграційної служби у Київській області Сергій Мєлєхов, загалом в регіоні сьогодні визнано біженцями тільки 14 осіб (усі вони отримали цей статус багато років тому за рішеннями Держкомнацрелігії). За всю історію існування підпорядкованого Мєлєхову відділу — з 1 грудня 2008 року — жодного рішення про надання статусу біженця сюди не надходило. Тим часом протягом 2010—2011 років працівники відділу отримали від іноземців 53 заяви-клопотання про надання статусу біженця в Україні.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

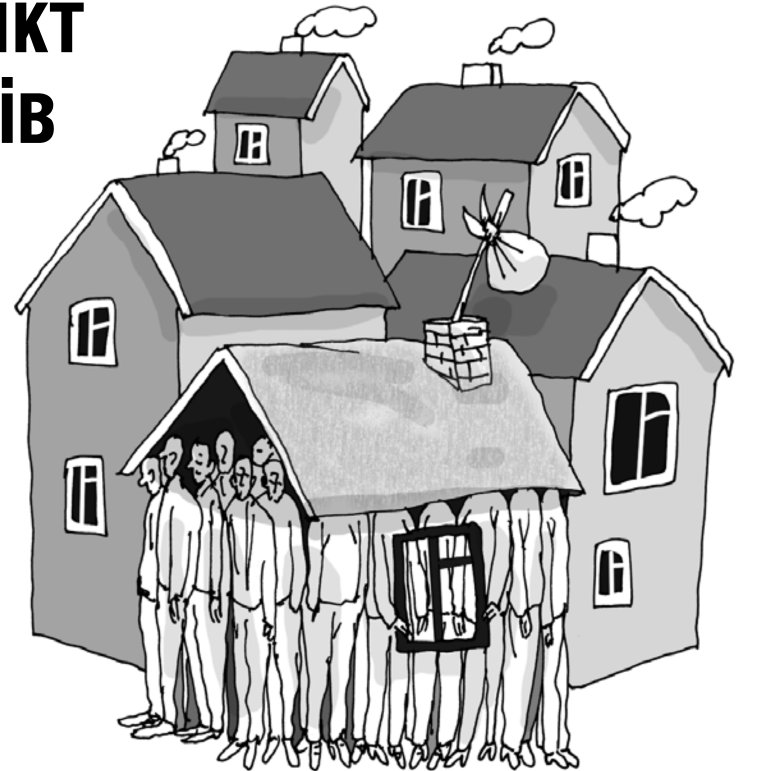

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

ФОТОФАКТ

Харківська дитяча залізниця відкрила 71-й сезон: на її базі працює понад 70 кружків, у яких займаються більш як 1100 юних машиністів.

Фото В'ячеслава МАДІЄВСЬКОГО (Укрінформ).

Одеські китайці можуть спати спокійно

Знешкоджено інтернаціональне злочинне угруповання, до якого входили громадяни Китаю, України, Молдови. Вони спеціалізувалися на викрадені китайських громадян, котрі працюють на промтоварному ринку «7-й кілометр». Їх катували з метою одержання викупу.

Наводчиками були китайці, які вказували на підходящих підприємців. Ці самі китайці потім вели переговори з родичами викрадених про суму викупу й механізм передачі грошей. Злочинці викрадали своїх жертв просто з робочого місця й потім вивозили в Київську область, де тримали й катували. Викуп за одного викраденого — 500 тисяч доларів — вимагали перевести на рахунки в банках Китаю. Частину викупу передавали готівкою. У момент передачі грошей, а відбулася вона на Дерибасівській, злочинців затримали співробітники одеського УБОЗу.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

У Криму навчили 113 матросів-рятувальників

Фахівці республіканського підприємства «Аварійно-рятувальна служба на водних об'єктах» навчили 113 матросів-рятувальників. Для цього залучили викладачів Національного університету цивільного захисту України.

Також для матросів-рятувальників розроблено спеціальну форму, яка відповідає світовим стандартам. «Тепер матрос буде одягнений у жовтогарячі шорти, жовту футболку, червону кепку й оснащений необхідним спорядженням», — зазначив Едуард Старшинін, начальник аварійно-рятувальної служби на водних об'єктах. Впроваджується і європейська методика навчання матросів-рятувальників. Зокрема, їх навчають надавати допомогу тим, хто зазнає лиха на воді, й першу (долікарську) допомогу постраждалим, а також застосовувати різні види рятувальних засобів.

Георгій ВЕРВЕС.

На лаву підсудних привела кулькова ручка із секретом

КРИМІНАЛ

Протягом 2010—2011 років луганські правоохоронці вилучили з незаконного обігу близько 60 одиниць спеціальних засобів для негласного отримання інформації.

Зокрема, триває слідство у кримінальній справі, яку СБУ порушило проти одного приватного підприємця. Він займався придбанням і реалізацією обладнання, призначеного для негласного одержання аудіо- та відеоінформації. Підприємець замовляв його через Інтернет, потім пропонував ці прилади для продажу на своєму сайті у всесвітній мережі. Співробітники СБУ затримали зловмисника в Луганську під час спроби незаконного збуту кулькової ручки із вбудованою мініатюрною відеокамерою й аудіозаписувальним пристроєм, а також два GPS-трекери — прилади для супутникового моніторингу автомобілів, людей або інших об'єктів. Згідно із висновками експертів, вилучене встаткування належить до спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації, тоді як українське законодавство забороняє їхній вільний обіг. Незаконне користування цими пристроями є карним злочином і потрапляє під дію статті 359 Кримінального кодексу України, що перебуває у компетенції СБУ.

Алла АНТІПОВА.

Луганськ.

Рибку солили в підвалі

Працівники відділу ветеринарної міліції викрили підпільний цех із засолки риби, який у підвалі власного будинку організував мешканець Шепетівки. Купуючи морожені оселедці на базарі, він солив їх в антисанітарних умовах та реалізовував свій продукт без відповідних документів про якість та безпечність на тому само ринку.

Податкова міліція поповнила бюджет на 10 мільйонів гривень

Їй вдалось ліквідувати два конвертаційні центри із загальною сумою обігу коштів у 75 мільйонів гривень. А виявлення майже трьох десятків фактів необгрунтованих заяв на відшкодування ПДВ зменшило витрати бюджету на двадцять мільйонів гривень.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

Молодята стануть на рушник щастя у День міста

В Івано-Франківську у День міста відбудеться фестиваль «Весільні візерунки». Запрошення на участь у ньому вручили усім парам, які одружилися в РАЦСах та храмах міста після Великодня.

Під час фестивалю молодята пройдуть по символічному рушнику щастя у супроводі «янголят», запустять «китайські ліхтарики» з побажаннями, стрілятимуть конфетті з гармати, отримають особисті вітання від міського голови. В рамках фестивалю відбудеться парад традиційного народного весільного жіночого вбрання «Бабусина скриня», виставка весільних рушників та майстер-класи з вишивання, виготовлення весільних прикрас і створення весільних зачісок.

Дарина НАЗАРЧУК.

Івано-Франківськ.

На знімку: гуцульські молодята.

Фото з архіву автора.

ДО ДНЯ ПЕРЕМОГИ

Знайдено останки радянських воїнів

У районі села Червоний Жовтень Антрацитівського району члени військово-патріотичного об'єднання «Каскад» знайшли останки радянських воїнів. За інформацією керівника об'єднання Олександра Гізая, дослідження зразків спорядження, одягу та особистих речей дало змогу фахівцям зробити попередній висновок про те, що вони належать червоноармійцям.

За словами керівника організації, ідентифікацію значно спрощують медальйони з номером частини, які носили радянські воїни. На жаль, вони поки що не знайдені, тому пошукова робота займе багато часу. У цьому зв'язку перепоховання останків відбудеться після 9 Травня.

Алла АНТІПОВА.

Луганськ.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Під час урочистого відкриття міжнародної акції «Георгіївська стрічка-2011» біля арки Дружби народів у Києві об'єктив фотокамери вихопив обличчя жінки з фотографією — Світлана Басанська тримала портрет свого батька Савелія, який зник безвісти у перші дні війни.

Зібрано 680 тисяч

В області відбувся дванадцятий благодійний телемарафон «Пам'ять», присвячений Дню Перемоги

Торік на допомогу ветеранам війни було зібрано 700 тисяч гривень. Цього року, за попередніми даними, надійшло 680 тисяч. Сертифікати — кожен на 100 тисяч гривень, передали від Запорізької облдержадміністрації і Запорізької обради їхні голови — Борис Петров і Павло Матвієнко.

Леонід СОСНИЦЬКИЙ.

Запоріжжя.

Меморіальну дошку відкривав брат-фронтовик

Троє братів Кізюнів (родом із Красилова на Хмельниччині) воювали на фронтах Великої Вітчизняної, один з них — Петро — удостоєний звання Героя Радянського Союзу (указ про його нагородження підписано 29 червня 1945 року за №7713). Напередодні 66-ї річниці Перемоги на будинку по вулиці Першотравневій у Вінниці, де після війни жив Герой, відкрили меморіальну дошку. На ній — портрет відважного льотчика, дві дати — початку й кінця земного життя: 04.10.1917 —18.03.1979. Похований відважний фронтовик у Вінниці. В місті над Південним Бугом живе його рідний брат Карпо. Він один із тих, хто відкривав меморіальну дошку.

— Сумно, але сьогодні, напевно, перший раз, коли щось зробили для нас, — каже брат Героя. — Думав, що нас, як і його, вважають загиблими, і про брата всі забули. Тепер розумію — можна ще жити, бо влада все-таки пам'ятає про фронтовиків. Добре, що зробили цю дошку. Для нас безплатно. Від душі. Добре, що прийшла молодь. Якщо так триватиме — може, щось на краще і зміниться.

Герой Радянського Союзу Петро Кізюн найбільше відзначився під час Проскурівсько-Чернівецької операції в бою у небі Шепетівщини рідної Хмельниччини області. В армії з 1937 року. Воював з вересня 1941-го і до останнього дня війни. За цей час льотчик-штурмовик 525-го штурмового авіаполку, де служив заступником командира, здійснив 123 бойові вильоти, знищив 15 танків, 76 автомобілів, два паротяги, 11 вагонів, 13 мінометів.

Після війни продовжив службу в авіації. Звільнився в запас у званні підполковника в 1953 році у Вінниці.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Посадили сотні найновіших сортів горіха

Фото Миколи КОСТЕЦЬКОГО.

Разом з ветеранами Великої Вітчизняної війни, школярами та учителями Тальнівського, Маньківського та Жашківського районів **народний депутат України, почесний президент Асоціації горіховодів України Сергій Терещук *(на знімку праворуч)*** взяв участь у закладенні горіхових гаїв та алей на площі понад 200 гектарів. Минулого року нові насадження з ініціативи парламентарія з'явилися біля пам'ятних місць Чигиринщини. Сотні саджанців найновіших сортів горіха на благодійній основі надала черкаська агропромислова компанія «Маїс».

Лідія ТИТАРЕНКО.

Сталіна охоронятимуть і захищатимуть

У Севастополі громадська організація «Спілка радянських офіцерів» напередодні 9 Травня збирає своїх прихильників біля білборда з поздоровленням із Днем Перемоги та портретом Йосипа Сталіна. Один із керівників спілки капітан I рангу у відставці Гумар Мінгазов розповів про те, що «задумана акція спрямована на те, щоб перемогла правда».

— Наша мета — відстояти бастіон радянської гордості — перемогу радянського народу у Великій Вітчизняній війні. Ми тільки говоримо собі й своєму народу історичну правду. Г. Мінгазов, попереджаючи можливі, на його думку, провокації стосовно білборда, запевнив, що «Спілка радянських офіцерів» не дозволить жодному вандалові навіть близько підійти до щита.

Микола МАГДИЧ.

Севастополь.

Книги Великої Волині

Сьогодні у Луцьку завершується VI виставка-ярмарок «Книги Великої Волині». У ній взяли участь майже 50 видавництв, двадцять з яких з Волинської області. Протягом трьох днів у рамках цієї культурної імпрези проводилися презентації книг, творчі зустрічі з авторами. Багато цікавих думок було висловлено на «круглому столі» «Проблеми книгочитання в Україні». Голова облдержадміністрації Борис Клімчук на відкритті виставки-ярмарку розповів гостям Луцька, що на Волині влада постійно матеріально підтримує книгодрукування. Цього року, зокрема, на видавничу справу з обласного бюджету виділено 700 тисяч гривень.

Справжнім іменинником на виставці почувався волинський письменник Володимир Лис, відомий читачам «Голосу України» ще й як автор довготермінових прогнозів погоди. Володимир Савович у великодні дні був відзначений Міжнародною літературно-мистецькою премією імені Григорія Сковороди. Цієї високої нагороди він удостоєний за роман «Століття Якова», в якому йдеться про непросту долю поліського селянина, його любов до рідної землі, незламність духу.

Микола ЯКИМЕНКО.

Волинська область.

На знімку: волинський письменник Володимир Лис зі своєю новою книгою «Століття Якова».

Фото автора.

У НОМЕР

Наше кіно присіло перед стрибком у Канни

Нині в Каннах буде видно «внутрішню» красу українського кіно. На вечірках і прийомах заощадять. Покажуть дві міжнародні прем'єри, добірку «Нове українське кіно» і підпишуть угоду про спільне кіновиробництво із Францією. А в конкурсі бере участь одна українська короткометражка.

Нагадаємо: 2005 року «Золоту пальмову гілку» вхопила документальна стрічка «Подорожні» Ігоря Стрембіцького. Торік уперше брав участь художній фільм «Щастя моє» Сергія Лозниці. Тепер позмагаємося в «легкій вазі» з короткометражкою Марини Вроди «Cross». Ще вісім коротких стрічок — у позаконкурсній програмі.

— Міністри культури України та Франції підпишуть угоду про спільне кіновиробництво. Українські режисери зможуть знімати свої фільми у Франції на тих само засадах, на яких знімають їхні режисери. Нині європейське кіно здебільшого робиться спільно: об'єднуються команди трьох країн. Тільки Франція надає перевагу двостороннім проектам, — розповів президент Української кінофундації і Міжнародного фестивалю «Молодість» Андрій Халпахчі.

Канські прем'єри влаштують українським фільмам «Rock'n'Ball» та «Закохані в Київ». Перша стрічка — про 10-річного донецького сироту, котрий понад усе хоче грати у футбол і знайти собі батька. Батьком стає поляк. На рекламці написано: «Фільм у жанрі life story»... Режисер Дмитро Приходько каже, що це просто збіг: «Стрічку не робили до Євро-2012. Сценарій написали ще у 2007-му, а фільм закінчили зараз. Прем'єра в Україні відбудеться восени». За словами продюсера Максима Онопрієнка, поляки, українські футбольні клуби й олігархи грошей на стрічку не давали.

Наша друга дебютантка — збірка короткометражок «Закохані в Київ». Зроблено у форматі стрічок на кшталт «Париже, я люблю тебе!». Знімали восьмеро молодих режисерів, для половини — це перший досвід. В англійському перекладі назва звучить «Коханці в Києві». Тож до прем'єри незрозуміло, чого там більше: зізнань місту чи «особливостей національного кохання» в столиці.

— Зняли й комедію, і драму, і трилер у стилі «нуар». Про альманах трьома словами: новітній, романтичний, інноваційний, — коментує «Голосу України» PR-менеджер Микола Базанов. — Проект соціальний, адже змогли висловитися молоді режисери.

На противагу «Закоханим...» у Каннах переглянуть альманах «Мудаки. Арабески». 14 режисерів, теж молодих, іронізують над «героями нашого часу». Також покажуть добірку «Нове українське кіно» — стрічки, зняті у 2010—2011 роках.

На думку Андрія Халпахчі, якщо фільм знімає закордонний режисер із українськими акторами, продукт можна вважати українським.

— Польське, французьке, німецьке кіно має національну приналежність, навіть із вимкненим звуком. Наше кіно має знайти національний ідентифікатор, щоб глядач розумів: воно українське, — каже натомість голова Державного агентства з питань кінематографії Катерина Копилова.

Наразі агентство працює над стратегією розвитку українського кінематографа. Основна теза: фільм має доходити до глядача, бо інакше навіщо його знімати? Цього року держава виділила 111 млн. гривень на зйомку вітчизняного. Торік було 24 млн. Незабаром оголосять конкурс проектів.

Аніта ГРАБСЬКА.

Скарби неньчиного серця

ДО ДНЯ МАТЕРІ

Привітання Голови Верховної Ради України

Схиляюся у доземному синівському поклоні і шлю вам, дорогі матері, найщиріші вітання з прекрасним, осяяним і зігрітим найвищими почуттями святом — Днем матері. Воно справді всенародне, бо все у країні починається, набуває розвитку й оновлення з вічного і величного призначення Матері. Нею дароване нам життя, до неї звернені найперші мовлені слова, її подвиг не знає рівних за вмістом любові, доброторення та жертовності.

Вирушаючи у широкі світи, ми беремо з собою пам'ять про колискову, тепло материнських рук та постать, що напутньо зоріє від рідного порога. У тому, як і ким ми виростаємо, чого добиваємося у житті та що прагнемо передавати вже своїм дітям, втілюється вдячність за неустанні клопоти і недоспані ночі матерів, за те, що наші радощі та тривоги вони переживали більше від нас самих.

Сьогодні маємо схилити голову перед тими, для кого материнство було забарвлене у трагічні воєнні тони. Хто, провівши на фронт своїх мужів та синів, стійко ніс гірку долю, ставлячи на ноги і сплюндровану країну, й осиротілих дітей. Солдатські матері і вдови сповна виконали цю святу місію, зрівнявшись за всіма вимірами героїзму з захисниками Вітчизни.

Усіх багатств мови бракує для того, щоб передати велич і такого подвигу, і повсякденних многотрудних материнських справ. Суттєве збільшення допомоги при народженні дітей — знак того, що держава реально повертається обличчям до нинішнього покоління матерів.

Від усього серця зичу нашим дорогим матерям щастя, здоров'я і добра, миру і злагоди в родинах та оселях, радості у дітях.

Нехай усе, що дбайливо вами твориться і плекається, гідно поповнює ріку народної праці на благо і славу нашої спільної великої матері — України!

З любов'ю і повагою,
Володимир ЛИТВИН.

«Левеня» — школа люблячих

Близько тридцяти років тому молода мама Віра Ремажевська, почувши діагноз свого первістка — «сліпота», була шокована. Зверталася до медиків, у відділ освіти — всі тільки розводили руками. Тоді ще не було ані методик, ані практичних посібників, як поводитися й що робити з такими дітьми. Згодом Віра Миколаївна, ознайомившись із роботою у закордонних центрах, де займаються з такими дітьми, створила свій. Її дочка після закінчення Кам'янець-Подільського університету, де вона була першою незрячою студенткою, працює тут психологом.

Діти — квіти життя.

Віра Ремажевська — гордість України.

Теодоре, з днем народження!

Сьогодні навчально-реабілітаційний центр «Левеня» у Львові для дітей із проблемами зору — практично єдиний на заході України. Тут є й особлива група сліпоглухих дітей, у якій займаються 20 пацієнтів.

— В нашому «Левеняті» діти перебувають практично від самого народження й до закінчення четвертого класу, — каже директор Віра Ремажевська. — Найголовніше — визначити проблему й допомогти дитині на початковій стадії. Ми розробили власну методику реабілітації дітей. Майже 70 % поліпшують свій зір і продовжують навчання у звичайних школах. На стаціонарі перебувають 220 дітей. Плюс більше 2000 з різних регіонів України відвідують нас амбулаторно.

У центрі спеціально навчені педагог, медперсонал, психологи. Створили батьківський клуб, де в спілкуванні діляться своїми успіхами й невдачами, тим самим стаючи сильнішими у боротьбі з хворобою.

☞ ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

- *Рання комплексна допомога дітям.*
- *Рання інтеграція дитини з особливими проблемами зору в середовище здорових однолітків.*
- *Організація навчання і реабілітації дітей з порушенням слуху й зору.*

Відповідно до концепції НРЦ «Левеня», батьки — рівноправні партнери й учасники реабілітаційного процесу.

В одному з дитячих будинків для дітей з фізичними вадами Віра Миколаївна знайшла півторарічного хлопчика Теодора. Він був сиротою з діагнозом «сліпоглухий». Відвідуючи хлопчика кілька місяців, займалася із ним, але результату не було. Вона побачила, як там поводяться з дітьми, і її терпець урвався. Взявши його на руки, зайшла до директора дитбудинку й сказала: «Я його забираю». Коли вона вийшла на вулицю, тримаючи це маленьке тільце, чоловік, що чекав на неї, одразу все зрозумів. Вони сіли в автомобіль і вирушили до центру.

Через деякий час Віра Ремажевська стала опікуном Теодора. Недавно йому виповнилося 13 років. У нього дуже розвинене шосте почуття: коли в кімнату заходить його прийомна мама й починає говорити, хлопчик одразу впізнає її за інтонацією й «оживає». Підходить до неї, обіймає й розмовляє мовою, яку розуміють лише вони двоє.

У кабінеті директора сотні різних скульптурок левів — це подарунки з усього світу.

Серед численних нагород найголовніша — міжнародна дитяча нагорода орден Усмішки. Цього року до неї додалася статуетка «Гордість України 2010». І це заслужено.

Школа люблячих сердець — девіз «Левеняти».

Для тих, кому потрібна допомога, телефон УРЦ «Левеня»: 0322-634172;

сторінка в Інтернеті: www.levenia.lviv.ua.

Андрій НЕСТЕРЕНКО.
Фото автора.

Добре вчитися в «Левеняті».

Вирушаючи у широкі світи, ми беремо з собою пам'ять про колискову, тепло материнських рук

«На братских могилах не ставят крестов. Но разве от этого легче?»

Віктор Скоробогатов, відомий серед енергетиків киянин, 66–й День Перемоги святкуватиме в Червоноблагодатному. Тут у нього друзі, знайомі. Тут, за п'ять кілометрів від села, у братській могилі покоїться прах його батька.

Солдат війни загинув 28 листопада 1943 року.

Ще два роки тому рідні вважали його зниклим безвісти. Повідомлення про це мама Віктора Сергійовича справно одержувала протягом десятиліть. Ганна Іванівна всі роки чекала появи нареченого в Бердянську, звідки він пішов на фронт у вересні 1943-го.

Мобілізували Сергія Степановича пізно, тому що до війни він був капітаном судна, і радянська влада залишила його для виконання відповідальних державних завдань. Він завдання виконав, але прийшли окупанти...

Після визволення міста Осипенко (нинішній Бердянськ) його призвали в армію. Із двох листів, отриманих Ганною Іванівною від чоловіка, стало відомо, що новобранець у складі 324-го стрілкового полку 77-ї стрілкової дивізії визволяв Мелітополь, а потім воював за Херсонщину. Там і віддав життя потомствений рибалка.

Але про це Віктор Сергійович довідався лише в травні 2009-го. Із Центрального архіву Міністерства оборони Росії йому повідомили, де загинув і похований солдат. На жаль, його дружина до цієї події не дожила...

Чому цю інформацію «розсекретила» тільки Москва й лише через 66 років — одному Богу відомо. Чи то писарі, чи то працівники військкоматів недописали, недоперевірили, недо...

У списку загиблих у бою й померлих від ран, що зберігається в музеї Червоноблагодатнівської школи, під номером 2324 значиться Скоробогатий С.С. Невже перекручене прізвище завело в глухий кут? Але ж адреса рядового точна: «Осипенко. Родичка — Ганна Іванівна...».

Знав би син, що прах батька — майже поруч із домом, давно схилив би голову перед його останнім пристанищем. А так тільки вдруге цього року побуває на братській мо-гилі...

Вона, до слова, завдяки старанням жителів Червоноблагодатного збережена й облагороджена.

Такою могила була і під час перебування сільським головою Євдокії Куз **(на знімку)**. Кавалер бойових і трудових нагород у складі кубанського козачого кавалерійського корпусу пройшла дорогами війни всю Україну й повернулася в рідне Червоноблагодатне. Тут старшина медслужби працювала агрономом, парторгом колгоспу, головою сільради.

Нині 89-річна фронтовичка мріє дожити до 70-ліття Великої Перемоги. Живіть довше, Євдокіє Петрівно! Вас люблять і поважають не тільки односельці. Більшість гостей знають, як багато ви зробили для увічнення пам'яті тих, хто лежить у братській могилі в центрі неіснуючого вже села Соломки.

Саме сільська рада, учні з учителями, Лопатківська сотня Горностаївського куреня Війська запорозького низового (отаман Іван Триндюк) багато років з любов'ю впорядковують цвинтар. Їм вдячні сотні родин, які щороку відвідують могилу і бачать завжди доглянуту, всю у квітах територію вічного спочинку героїв.

А приїжджали і приїздять сюди з Кишинева та Рязані, Орла і Тбілісі, Івано-Франківська та Єревана, Москви і Харкова.

Віктор Сергійович **(на знімку з племінником Олександром)** збирає по крупицях факти про останній бій батька і його побратимів, щоб передати пам'ять онукам і правнукам.

Щоб до місця поховання не заросла стежка. Щоб пам'ятали тих, хто загинув за нині живих.

Іван ІЛЛЯШ.

Червоноблагодатне
Горностаївського району
Херсонської області.

Фото з архіву автора.

«Не знав, що фронтовий лікар після війни стане моїм тестем...»

Льотчик 112-го винищувального авіаполку 10-ї гвардійської авіадивізії Юрій Анохін на фронті здійснив 178 бойових вильотів, брав участь у 52 повітряних боях, збив шість ворожих літаків. Завдяки щасливому збігу обставин залишився живий після двох обстрілів літака. Доля дарувала йому щасливу зустріч. Після війни у Вінниці зустрів красуню, студентку тутешнього медуніверситету. А коли прийшов знайомитися з її батьками, побачив строгого фронтового лікаря. Той виявився батьком нареченої...

Колишній льотчик-винищувач, полковник у відставці Юрій Анохін, який досі мешкає в місті над Південним Бугом, каже, що повітряні бої над Вінницею були не менш жорстокі, ніж на землі. Німці тримали свої бомбардувальники й винищувачі на аеродромах у Вінниці і Калинівці, що за двадцять кілометрів від обласного центру, а також залучали «фокери» з Проскурова (Хмельницький), там у них теж був аеродром. Наші літаки піднімалися в небо з аеродромів із Старокостянтинова сусідньої Хмельницької області та Бердичева, що за вісімдесят кілометрів від Вінниці на Житомирщині. Найчастіше сходилися в боях на лінії між Вінницею та Козятином. Саме тут радянська авіація зазнала значних втрат.

«Юнкерси» ходили «дев'ятками»

— Німецькі бомбардувальники зазвичай ходили «дев'ятками», — каже Юрій Анохін. — Попереду йшов ведучий. Він вказував решті восьми екіпажам літаків не тільки напрям руху. За його командою бомбардувальники заходили на ціль, скидали бомби. Варто було вивести з ладу ведучого, як інші екіпажі починали діяти хаотично. Траплялося, навіть скидали бомби на своїх. Бо втрачали орієнтир. Без бомб у літака більша швидкість, можна швидше втекти від переслідування. Тому знищення німецького ведучого доручали найдосвідченішим пілотам.

За небо над Вінницею фашисти трималися, щоб не дати змоги радянським військам вийти на лінію кордону. А він проходив недалеко.

Два з половиною літра крові

— У січні 45-го ми накривали вогневі точки ворога в Карпатах, — каже фронтовик. — Я помітив, як з однієї ущелини зенітки б'ють услід літакам. Туди й спрямував каменем свій «Як». Скинув бомби. Й зенітки встигли вдарити. Мені пощастило, снаряд розірвався поруч із літаком, осколки прошили корпус, кабіну, та не вцілили у двигун. Мене поранило. Стікаючи кров'ю, дотягнув до аеродрому. Коли витягали з літака, був уже без пам'яті. Пізніше лікарі сказали, що втратив два з половиною літра крові. За рік до того пройшов таке само випробування. Щоправда, тоді ворожі зенітки дістали тільки машину. Льотчика осколки не зачепили. Але він міг загинути під час приземлення. Тільки-но колеса торкнулися землі, від літака відвалилося крило, настільки машина була пошкоджена. «Це диво, що після такої аварійної посадки я залишився живий», — розмірковує ветеран.

Про майбутнього родича

— Про військового лікаря на прізвище Яровий не раз доводилося чути на фронті, — продовжує Юрій Анохін. — Бачив його, коли той приїжджав до нас у підрозділ. Лікував і мене. Але тоді навіть подумати не міг, що він після війни стане моїм тестем. Кіра Ярова перед війною закінчила три курси Вінницького медуніверситету. Хотіла, як батько, стати лікарем. Війна завадила. А після Перемоги їй зустрівся бойовий льотчик — Юрій Анохін тоді служив у Калинівці на аеродромі. Красуню Кіру зустрів у театрі... Про дружину колишнього фронтовика згадувати боляче — вже десять років, як Кіра Андріївна пішла з життя. Юрій Михайлович залишився один. Син із сім'єю живе в Росії, він теж колишній військовий. У батька гостює з сім'єю раз на рік. А так ветеран дбає про себе сам — готує їжу, пере... Два роки тому спіткнувся на сходах у під'їзді, вдарився, знепритомнів. Як колись на фронті, допомогли добрі люди. Сусіди викликали «швидку».

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

На знімках: колишній фронтовий льотчик Юрій Анохін один залишився на старості, за ним — портрет дружини Кіри Андріївни, котра вже десять років як пішла з життя; таким був льотчик у далекому 1944-му.

Фото автора і з альбому ветерана.

ЗВИТЯГА

Радість тріумфу і біль за загиблими

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Про головнокомандувача ВМФ Миколу Кузнецова, котрий вивів увесь флот у море напередодні вторгнення фашистів на радянську землю. Саме завдяки цьому в перший день війни не постраждало жодне судно...

З болем згадує про 30 товаришів по службі, з яких нікого вже немає в живих. Про долю 55 підводних човнів флоту (26 із них досі лежать на дні моря).

— Для мене війна не закінчиться, поки їх не піднімуть, — каже ветеран, розуміючи, що сьогодні немає ні фінансових, ні технічних можливостей для цього. Тут із земними проблемами розібратися б.

Василя Клюя хвилює питання, як уберегти землю-годувальницю від розпродажу. З точкою зору відомого в країні аграрника із 62-річним стажем роботи в галузі знайомі багато людей. Професор і у свої 84 роки читає лекції в університеті, активно друкується.

Із біографії

Василя Клюя мобілізували в грудні 1943-го, коли йому не було й сімнадцяти** (на знімку)**. Юнака з дев'ятикласною освітою і навичками роботи радистом, здобутими у Федосіївській школі (Компаніївський район Кіровоградщини), направили у підводники. Він, котрий не бачив моря, вже через місяць поринув у його глибини.

Відслуживши на флоті шість років, Василь у 1949-му очолив колгосп. Працюючи начальником облуправління сільського господарства, в шістдесяті роки створив першу в Україні міжгосподарську школу АПК із запровадження у виробництво досягнень науки й передового досвіду.

...Матрос ще не адаптувався до замкненого простору, від нестачі кисню знемагав сон. Відволікався хлопець думками про черговий підйом на поверхню, де можна надихатися морським повітрям. І раптом «ожили» навушники: «215-й, 215-й, прийміть шифровку».

Як з'ясувалося, командирові човна поставили завдання знищити вороже транспортне судно з озброєнням. Як бувало в таких випадках, Михайло Грешилов знайшов потрібні слова, щоб підбадьорити не тільки молодих, а й бувалих підводників.

Очевидно, це був не перший і не п'ятий успішний бій під командуванням досвідченого командира. Через кілька місяців підлеглі вітали його із присвоєнням звання Героя Радянського Союзу. Юний Василь Клюй тоді захоплювався ним, але тільки через місяці усвідомив, що вижив екіпаж у морі, в якому аж кишіли фашистські судна, тільки завдяки бородатому «баті», як з любов'ю називали Грешилова.

Факт

Почесний ветеран Василь Клюй відзначений 53 бойовими і трудовими нагородами. Заслужений працівник сільського господарства — лауреат 16 премій, у тому числі Державної премії України в галузі науки й техніки і премії «Честь і слава Кіровоградщини»...

Іван ЯКОВЛЄВ.

Київ.

Фото з архіву В. Клюя.

Кавалер бойових і трудових нагород у складі кубанського козачого кавалерійського корпусу пройшла дорогами війни всю Україну

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України

Про Заяву Верховної Ради України «До 65-ї річниці Нюрнберзького трибуналу над фашистськими злочинцями»

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Текст Заяви «До 65-ї річниці Нюрнберзького трибуналу над фашистськими злочинцями» схвалити.
2. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради України **В. ЛИТВИН.**

м. Київ, 19 квітня 2011 року.
№3248-VI.

ЗАЯВА
Верховної Ради України

До 65-ї річниці Нюрнберзького трибуналу над фашистськими злочинцями

Міжнародний судовий процес у Нюрнберзі, який розпочав свою роботу 20 листопада 1945 року, визнав гітлерівську Німеччину винною у розв'язанні Другої світової війни, засудив її авантюристську, віроломну політику і расистську, людиноненависницьку ідеологію.

Нюрнберзький процес відіграв надзвичайно важливу роль у розвитку сучасного міжнародного права та становленні міжнародного кримінального правосуддя, став першим в історії випадком засудження кримінальних діянь державного і світового масштабу — злочинного правлячого режиму, його каральних інститутів, вищих політичних і військових діячів. Принципи, визначені Статутом Міжнародного воєнного трибуналу, були підтверджені резолюціями Генеральної Асамблеї ООН від 11 грудня 1946 року та від 27 листопада 1947 року і покладені в основу повоєнних міжнародно-правових документів, спрямованих на запобігання розв'язуванню воєн, вчиненню військових злочинів, актів геноциду, тортур, а також на неприпустимість застосування терміну давності до воєнних злочинів та злочинів проти людства.

Верховна Рада України привертає увагу української громадськості та світової спільноти до того, що останнім часом певні політичні сили в Україні та міжнародних парламентських структурах роблять активні спроби, спрямовані на перегляд висновків Нюрнберзького трибуналу, спотворення і приниження його історичної ролі. Цим, по суті, піддаються ревізії підсумки Другої світової війни. Аморальними є намагання покласти на СРСР рівну з гітлерівською Німеччиною відповідальність за її розв'язання і тим самим виправдати нацистів, їх пособників за вчинені страхітливі злочини проти людства.

Верховна Рада України підтримує ухвалену 16 листопада 2010 року Третім комітетом Генеральної Асамблеї ООН Резолюцію «Неприпустимість певних видів практики, які сприяють ескалації сучасних форм расизму, расової дискримінації, ксенофобії і пов'язаної з ними нетерпимості», в якій містяться прямі посилання на Статут і Вирок Міжнародного воєнного трибуналу.

Верховна Рада України закликає парламенти держав світу підтримати зазначену Резолюцію під час голосування на пленарному засіданні 65-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН.

Верховна Рада України висловлює стурбованість і рішуче протестує проти спроб окремих політиків, громадських діячів, політичних організацій і рухів у нашій країні реабілітувати і навіть героїзувати колабораціоністів — пособників гітлерівців, виправдати їх злодіяння. Це є злочином перед пам'яттю мільйонів наших співвітчизників, які віддали своє життя у двобої з нацизмом за честь, свободу і незалежність Батьківщини, викликом рішенням Нюрнберзького трибуналу. Цьому немає виправдання.

Трагічні сторінки історії, на яких поставив крапку Нюрнберзький трибунал, не повинні повторитися!

м. Київ,
19 квітня 2011 року.

Доля філолога

Ніхто не забутий

Уже 67-ма мирна весна квітне на нашій землі, але й досі до нас долинають щемливі відлуння війни, навічно закарбовані в душі та долі народу. Уже виросло декілька поколінь людей, не обпалених полум'ям війни, але відкритих серцем для пошанування незабутніх подвигів наших прадідів та дідів, тих, хто на власних плечах виніс тягар світової війни і визволив рідну землю від смертоносного фашизму.

В Інституті філології минулого року було відновлено аудиторію імені Героя Радянського Союзу Валентина Сергійовича Гришка. Він з 1939-го по 1941 рік навчався в нашому університеті, був студентом англійської філології. Потім — фронт, поранення, шпиталі, знову передова, запеклий бій, після якого нашого земляка й побратима за особливу доблесть було удостоєно Зірки Героя. Студенти провели врочистий збір, розповіли присутнім про коротке, але гідне пошани й наслідування життя свого вічно молодого ровесника.

В іменній аудиторії на спеціальному стенді міститься інформація про подвиг героя, про його важкі поранення, про недовге повоєнне життя фронтовика, про бюст і музей у його рідному селі, про його вміння дружити і захищати рідну землю. Але лише цієї весни нам відкрилася ще одна сторінка його життя — сімейна.

Нащадки

А почалося все з електронного листа, котрий наприкінці березня 2011 року надійшов на адресу проректора з навчально-виховної роботи В. Шевченка. Ось рядки з нього: «Я, Малахов Сергій Олександрович, із Волгограда, є рідним онуком Гришка Валентина Сергійовича, ім'я якого в такій пошані в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Я 1969 року народження, освіта вища економічна, є науковий ступінь кандидата економічних наук. Моя мати, Малахова Тамара Валентинівна, 1944 року народження, мала дівоче прізвище Гришко. Про подвиг дідуся я дізнався нещодавно з публікації в Інтернеті. До того часу ми вважали його зниклим безвісти».

Негайно відгукнувшись на лист, Інститут філології запросив нащадка нашого героя відвідати університет для обміну відомостями про славного студента-воїна. Уже через тиждень, 7 квітня 2011 року, Сергій Малахов прибув до села Ризиного на Черкащину, вперше вклонився могилі свого дідуся, поспілкувався з його односельцями і того ж дня вирушив до Києва відкрити для себе ще одну сторінку пам'яті про героя В. Гришка — ту, що становить невід'ємну частину славної історії Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Гість ознайомився зі стендом пам'яті про інститутських фронтовиків, з альбомом, де викладено біографії студентів і викладачів-філологів, яких не оминуло пекло війни, побував у навчальній аудиторії, що тепер носить ім'я Героя Радянського Союзу Валентина Гришка **(на знімку)**.

А потім була зустріч Сергія Малахова з головою Ради ветеранів війни і праці, Ради старійшин Київського національного університету імені Тараса Шевченка професором Маргаритою Олександрівною Карпенко, заступником голови професором Борисом Олександровичем Цудзевичем та учасником бойових дій Тамарою Григорівною Зарицькою, яка, як і Валентин Гришко, є випускником тодішнього факультету іноземних мов, а також секретарем Ради ветеранів Вікторією Миколаївною Недзельською. Тут університетські ветерани й почули зворушливу історію про щире кохання свого побратима-героя, яке спалахнуло в розпал війни, про його одруження і народження донечки. Упродовж усієї зустрічі нас не полишало почуття великого здивування, адже в усіх спогадах і довідниках, де подаються скупі біографічні відомості про Валентина Гришка, про створену ним сім'ю не було жодного слова.

Народження сім'ї

Виявилося, що, вже будучи фронтовиком, Валентин Гришко 30 квітня 1943 року одружився з коханою дівчиною Олександрою Кузьмівною Гришиною. Подія сталася в Кабардино-Балкарії, куди їх обох занесла воєнна круговерть.

Короткі миті щастя — і знову довга розлука, крізь яку пробивалися лише поодинокі фронтові листи. Валентин — уже комсорг батальйону, досвідчений боєць, але відчайдушна душа воїна-розвідника прагне бути в пекті битви. У лютому 44-го Гришко разом із маршовим підрозділом відбув на передову. Однак тепер окопна дійсність уже не була для бійця такою трагічною — молода сім'я чекала на поповнення. І 26 лютого 1944 року дружина Валентина Гришка Олександра народила доньку, яку ще за давньою домовленістю з чоловіком назвала Тамарою. З фронту один за одним линуть теплі листи-поцілунки, молода дружина відповідає на них розповідями про себе, про малу донечку, просить коханого берегти себе, але обоє скаржаться на пошту, якій не завжди під силу наздогнати передовий батальйон із життєрадісним і хоробрим старшиною роти Валентином Гришком.

Той вирішальний бій

Батальйон у складі 3-ї армії І Білоруського фронту рветься на захід, район за районом звільняючи рідну землю. Буває, що за день долають по 60 кілометрів. Особливо запеклий бій відбувся на шляху батальйону 24 червня 1944 року поблизу села Озерани Рогачівського району Гомельської області. Старшина Гришко, влаштувавши два проходи у дротяній перешкоді, перший увірвався до ворожої траншеї, закидавши гітлерівців гранатами. Замінив пораненого в бою командира взводу і, організувавши блокування двох дзотів, власноруч підірвав один із них. Потім під час цього ж бою взяв на себе командування ротою, замінивши вибулого зі строю ротного. Під його проводом рота розгромила ще 3 дзоти, знищила 80 ворожих бійців, а 17 взяла у полон. Командир 992-го полку підполковник Казанков у своєму донесенні командуванню І Білоруського фронту так описав подвиг Валентина Гришка: «При виконанні завдання командування старшина Гришко В.С. проявив виняткову мужність і героїзм. Замінивши тяжко пораненого командира штурмової групи, підняв бійців в атаку, знищив вогневу ворожу точку, що забезпечило подальше просування підрозділів. Своїм героїзмом надихнув бійців, які здобули перемогу над удвічі чисельнішими силами ворога. Сам особисто знищив 20 фашистів. Гідний присвоєння звання Героя Радянського Союзу». Із цього бою Валентин Гришко вийшов майже неушкодженим.

Але за декілька днів знову був бій. Уже під Вітебськом. Гнаний ворог намагався зачепитися за кожну висоту, за кожну п'ядь білоруської землі і завдавав великих втрат. Гинули й наші воїни. Особливо молоді й необстріляні новобранці, якими напередодні бою поповнили роту капітана Коршенка, де воював В. Гришко. Рятуючи одного з бійців, він сам потрапив у зону обстрілу артилерії. Осколки снаряда зрешетили гімнастерку воїна, а шість із них глибоко уп'ялися в тіло. Лікарі шпиталю доклали всіх зусиль для порятунку старшини Гришка, але коли після довгих місяців лікування бійця виписували додому, то бачили, що кістлява вже не відпустить його від себе. Бо до фронтових ран додалася ще й невиліковна в таких умовах інфекційна хвороба.

Повернення з війни

Куди ж ослаблому і тяжко хворому воїнові їхати? Серцем він, звісно, рвався до коханої дружини й донечки, якої не бачив від народження. Але як кволим і невиліковно хворим прийти в хату до крихітки й тендітної жінки, яка й так ледве жива від воєнних випробувань? І Гришко вирішив їхати в Україну, до матері. Дружині він ще зі шпиталю пише прощального листа, в якому просить не думати про нього і постаратися влаштувати своє життя так, щоб уберегти й виховати їхню малесеньку Тамару. А він, коли закінчиться війна, сам знайде їх. Якщо, звісно, буде живий і спроможний.

Ветерани бойових дій кажуть, що в ті роки це було доволі поширене явище — скалічені війною фронтовики часто не поверталися до своїх родин, щоб не обтяжувати їхнє й без того нелегке життя необхідністю доглядати хворого і пораненого чоловіка. Такий високий був рівень жертовності й шляхетності цих людей.

Після цього листа Олександра Гришко більше не отримувала від чоловіка жодних звісток і в 1991 році померла, вважаючи, що він зник безвісти, загубившись у смертоносному вирі війни.

А вдома, на Черкащині, теж ніхто не знав, що десь далеко в Росії в героя є дружина і росте донька, бо наприкінці жовтня переможного 1945 року Валентин Гришко від численних ран і важкої хвороби помер. Ішов йому тоді лише 24-й рік...

Нова сторінка

Герой Радянського Союзу Валентин Гришко рано пішов із життя, залишивши по собі яскравий слід на землі. Пам'ять про нього живе в селі Ризиному Звенигородського району на Черкащині, де він виріс і провів останні місяці життя. Його ім'ям названо місцеву школу. Пам'ятають і шанують його в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, зокрема в Інституті філології, де пройшли студентські роки героя і де є пам'ятний стенд у його іменній аудиторії. Але, як тепер з'ясувалося, є ще один слід на землі, який залишив Валентин Гришко. Це його нащадки — донька Тамара, внук Сергій і двоє правнуків, які зростають у сім'ї Малахова. Гостюючи в університеті, Сергій Олександрович сказав, що цей його приїзд був дещо «розвідувальним». Він хотів спершу сам побачити місця і людей, які пов'язані з його дідом. І побачене вразило й зворушило його так сильно, що він на свято Перемоги вирішив ще раз відвідати і дідову могилу, і наш університет, але на цей раз уже всією родиною Малахових, яку представлять одночасно три покоління Гришкового роду.

Отже, книга пам'яті про героя Валентина Гришка, рукопис якої нещодавно підготував до друку його дев'яностодворічний однокашник і товариш, професор філології Вадим Ілліч Пащенко, збагатилася новою яскравою сторінкою. Бо, як сказав поет, це потрібно не мертвим — це потрібно живим!

Сергій РІЗНИК,
доцент, заступник директора Інституту філології.

Фото прес-центру КНУ імені Тараса Шевченка.

Фронтовики часто не поверталися до своїх родин, щоб не обтяжувати їхнє й без того нелегке життя

Герой Китаю — наш земляк

ПАМ'ЯТЬ

Сьогодні мало хто згадує війну на Далекому Сході. Її полум'я спалахнуло нападом Японії на Китай, а розгорілося в 1937 році. Радянський Союз допомагав Китаю зброєю, нафтопродуктами, медикаментами.

Згодом і військові спеціалісти з'явилися в Китаї: в лютому 1939-го їх налічувалося 3665. Серед них був командир ескадрильї бомбардувальників далекої дії Григорій Кулішенко.

Спочатку вони готували аеродроми, китайських льотчиків, а вже в серпні добровольці літали на бойові завдання.

Група Григорія Кулішенка завдала трьох бомбових ударів по найбільшій японській авіабазі в місті Ханькоу. За кілька місяців було спалено 890 літаків.

14 жовтня 1939-го, повертаючись з бойового завдання, Кулішенка і його підлеглих атакували японці.

...Уже шість ворожих машин збито. Та ось пошкоджено бомбардувальник командира. Кулішенко, поранений у плече і груди, штурману й радисту наказав стрибати з парашутом. Стікаючи кров'ю, повів літак уздовж річки Янцзи. Вирішив сідати на воду. До берега залишалося метрів 150,

коли шасі торкнулося хвиль. Вистачило сил вилізти з кабіни та подивитись на рідні літаки побратимів. То було останнє, що бачив герой. Урятований літак полагодили, і він ще не раз злітав у небо.

З часом льотчики авіабригади почнуть величати його асом. Йому, вже командиру ескадрильї, випало навчати молодих пілотів, серед яких був і син легендарного Василя Чапаєва.

Понад 200 радянських льотчиків загинули в чужій країні. Та нікого так не шанують у Піднебесній, як нашого земляка.

...Місцеві жителі знайшли тіло українця на березі річки. У 1958 році китайці перепоховали його прах у парку Сишань міста Ваньчжоу. У 2004 році могилу занесено до списку основних міських меморіальних пам'ятників. Посередині комплексу площею 300 квадратних метрів височить великий пам'ятник, на верхній частині якого зображено прапори СРСР і КНР та голуб миру. Під ними — силует бойового літака на тлі хмар. Перед надмогильним пам'ятником — мідне погруддя Григорія Кулішенка, героя Китаю Кулі-Шена, як тут його називають.

Свого часу могилу відвідали дружина і дочка, з якими зустрічалися Мао Цзедун та інші керівники держави.

На Батьківщині національного героя Китаю не відзначили жодною державною нагородою. Земляки в 1962 році одну з вулиць райцентру назвали його ім'ям.

У 1997 році дружні стосунки зі школою №2 міста Ваньчжоу зав'язала Черкаська гімназія №1. У червні 2009-го китайські учні на чолі з директором старшої школи Фенгом Ліппінгом після гостювання в Черкасах відвідали батьківщину Кулі-Шена. Під час екскурсії в історичному музеї черепинський сільський голова Анатолій Пархоменко передав гостям капсулу із землею, взятою біля батьківської хати Григорія Якимовича.

Нещодавно з Піднебесної надійшов лист із відеофільмом. Під час урочистої церемонії, в якій взяли участь перші особи округу, вчителі, військові, піонери (загалом понад 400 осіб), до пам'ятника Кулі-Шену поклали квіти, посадили деревця і в кожну лунку насипали землі, привезеної з Черепина.

З часом китайським друзям відкриють незнаний досі факт.

...Травень 1919 року. Щорсівська дивізія веде бої на території Черкащини. У Корсунь заходить інтернаціональний полк, якому за лічені дні доведеться стримувати наступ банди Григор'єва. Точився бій під Черепином. Прикривати відхід полку взялися два червоноармійці з Китаю. Вони не полишили кулеметів, доки не закінчилися набої. Закривавлених провели селом повз хату Кулішенків і майже в центрі села розстріляли. Цілком імовірно, що Грицько Кулішенко був свідком і бою, і страти.

Невдовзі на місці страти постане пам'ятний знак. Про його відкриття українці знімуть відеосюжет і надішлють в Ваньчжоу.

У грудні 2009 року, виконуючи волю громади села, сільський голова зібрав документи на присвоєння школі імені славетного земляка, відвіз до Черкаського обласного управління освіти і науки. Не скажу, чому думкою селян знехтували. Сьогодні там нове керівництво. Може, воно знайде зниклу теку і школаноситиме ім'я Григорія Кулішенка?

Віталій ПРОШИН.

Корсунь-Шевченківський
Черкаської області.

Фото з архіву автора.

☞ ДОВІДКА

***Григорій КУЛІШЕНКО** народився у селі Черепин на Черкащині. Він рано втратив батьків, тож з дитинства був підпаском у дяка та заможних селян. Потім працював на Набутівському цукрозаводі, був секретарем комсомольської організації. Службу в армії почав у піхоті. Дізнавшись про мрію червоноармійця, командування сприяло йому в переведенні до авіаційного училища, яке Кулішенко закінчив у 1934 році.*

НАМІРИ

Башта стане пам'ятником

У перші дні Великої Вітчизняної війни біля села Острів Радивилівського району 8-й механізований корпус генерала Д. Рябишева, ведучи оборонні та контрнаступальні бої, втратив понад десять танків.

За переказами, кілька розбитих танків, щоб не дісталися ворогу, по частинах було заховано в копанках. І ось через десятиліття одна з таких схованок нагадала про себе.

Мова про башту легкого радянського танка Т-26, знайдену на присадибній ділянці жительки Острова Лариси Юхимчук. Коли плуг скрегонув по чомусь твердому, господарі не надали цьому значення: мало що може потрапити під леміш — цегла, камінь. Згодом таки вирішили «докопатися» до істини: а що ж там заховано? Одразу зрозуміли, що це танкова башта. А цікавіше те, що знайшовся ствол від Т-26. На нього, відокремленого від башти, натрапили дещо раніше і використали як стовпчик до плота.

Заново укомплектовану стволом башту Т-26 передали у фонди Національного історико-меморіального заповідника «Поле Берестецької битви». Планується із башти зробити пам'ятник, встановити його в Радивилові, щоб доповнити літопис рідного краю — одну з трагічних його сторінок, коли неймовірними зусиллями доводилося стримувати натиск гітлерівських військ.

Письменник Олексій Ісаєв на основі архівних документів розповів про роту лейтенанта Івашковського, що проривалася від Острова до Млинова. Зранку 25 червня в цій роті було 16 машин Т-26, а вже під вечір залишилися на ходу лише три. Решта загинули.

— Це ще раз підтверджує перекази про те, що в районі Острова в землі можуть бути заховані частини розбитих Т-26, — каже заступник директора Національного історико-меморіального заповідника «Поле Берестецької битви» Олександр Борисюк. — Загалом танки Т-26, що були на озброєнні Червоної Армії, чи не найбільше постраждали на початку війни. На 22 червня 1941 року їх налічувалося майже 10 тисяч, а під кінець року залишилося половина. Тут далися взнаки технічні дані цієї бойової машини: мала маневреність, малопотужний двигун (90 кінських сил), півторасантиметрова броня, яку легко пробивав снаряд. Фактично башта захищала танкістів лише від куль. Так, на знайденому екземплярі (він 1937 року випуску) чимало вибоїн саме від куль.

Євген ЦИМБАЛЮК,
Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

На знімку: заступник директора Національного історико-меморіального заповідника «Поле Берестецької битви» Олександр Борисюк: «Ця броня рятувала танкістів лише від куль».

Фото Євгена ЦИМБАЛЮКА.

Допомога ветеранам з нагоди свята

ДІАЛОГ

Я ветеран Великої Вітчизняної війни, інвалід. Хотілося б знати, яку допомогу до Дня Перемоги ми отримаємо цього року?

Іван КОНОВАЛЮК.

Волинська область.

Відповідає юрист Олена БЕСПАЛЬСЬКА:

— Цього року виплата разової грошової допомоги, передбаченої законами України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та «Про жертви нацистських переслідувань» відповідно по постанови Кабміну №341 від 4.04.2011 р. здійснюватиметься у таких розмірах:

1) ветеранам війни із числа осіб, які брали участь у бойових діях під час Великої Вітчизняної війни і війни з Японією, особам, що неповнолітніми були призвані чи добровільно вступили до лав Радянської Армії і Військово-Морського флоту під час військових призовів 1941—1945 років, жертвам нацистських переслідувань, учасникам війни, а також членам сімей загиблих у період Великої Вітчизняної війни і війни з Японією та дружинам (чоловікам) померлих інвалідів та учасників Великої Вітчизняної війни і війни з Японією:

— інвалідам війни I групи — 1000 гривень;

— інвалідам війни II групи — 900 гривень;

— інвалідам війни III групи — 800 гривень;

— колишнім малолітнім (яким на момент ув'язнення не виповнилося 14 років) в'язням концентраційних таборів, гетто та інших місць примусового тримання, визнаним інвалідами від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин:

— інвалідам I групи — 1000 гривень;

— інвалідам II групи — 900 гривень;

— інвалідам III групи — 800 гривень;

— учасникам бойових дій та колишнім неповнолітнім (яким на момент ув'язнення не виповнилося 18 років) в'язням концентраційних таборів, гетто, інших місць примусового тримання, а також дітям, які народилися в зазначених місцях примусового тримання їх батьків, — 630 гривень;

— особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, — 1000 гривень;

— членам сімей загиблих та дружинам (чоловікам) померлих інвалідів Великої Вітчизняної війни і війни з Японією, дружинам (чоловікам) померлих учасників бойових дій у період Великої Вітчизняної війни і війни з Японією, учасників Великої Вітчизняної війни і війни з Японією та жертв нацистських переслідувань, визнаних за життя інвалідами, що не одружилися вдруге, — 320 гривень;

— учасникам війни, нагородженим орденами та медалями Союзу РСР за самовіддану працю і бездоганну військову службу в тилу в роки Великої Вітчизняної війни та війни з Японією, учасникам війни та колишнім в'язням концентраційних таборів, гетто, інших місць примусового тримання, особам, які були насильно вивезені на примусові роботи, дітям партизанів, підпільників, інших учасників боротьби з націонал-соціалістським режимом у тилу ворога — 120 гривень;

2) іншим ветеранам війни, в тому числі учасникам бойових дій, із числа осіб, які брали участь у воєнних конфліктах на території інших держав у період до і після Великої Вітчизняної війни, а також іншим особам, не зазначеним вище, на яких поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» :

— інвалідам I групи — 730 гривень;

— інвалідам II групи — 580 гривень;

— інвалідам III групи — 510 гривень;

— учасникам бойових дій — 460 гривень;

— особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, — 730 гривень;

— членам сімей, зазначеним у пункті 1 статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», а також дружинам (чоловікам) померлих інвалідів війни, які не одружилися вдруге, та дружинам (чоловікам) померлих учасників бойових дій, учасників війни, визнаних за життя інвалідами від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, які не одружилися вдруге, — 245 гривень;

— учасникам війни із числа працівників, що на контрактній основі направлялися на роботу в державі, де велися бойові дії, та дружинам (чоловікам), які працювали за наймом в таких державах, — 100 гривень.

Три чисниці до ювілею

Єдина державна єврейська газета може зникнути

Чотири місяці без зарплатні. Більше половини працівників звільнилися. Головний редактор змушений видавати газету на позичені кошти. При всьому цьому «Єврейські вісті» — двічі єдині. Бо це державна газета, що частково друкується мовою ідиш. 20-річного ювілею тут очікують сумовито.

— Зараз у газети найтяжчі часи від заснування, — каже головний редактор, відомий єврейський історик і громадський діяч Ілля ЛЕВІТАС **(на знімку).** — Ми перейшли в підпорядкування Міністерству культури. Газету не фінансують майже 5 місяців. За цей час я випустив тільки два номери, та й ті — на позичені гроші. Ще за той рік держава заборгувала нам 57 тисяч гривень. Ми написали листа Генеральному прокурору, але з Мін'юсту його передали в Міністерство культури, яке досі не може вирішити питання щодо фінансування. Таке само становище з іншими газетами національних меншин.

☞ НАША ДОВІДКА

«Єврейські вісті» засновані в 1991 році. До 2003-го були додатком «Голосу України» (серед інших додатків видавалися: для болгар — «Роден край», поляків — «Дзєннік Кійовскі», румунів — «Конкордія», вірмен — «Арагац», для кримських татар — «Голос Крыма»). Виходить раз на місяць подвійним обсягом українською, російською та мовою ідиш. Тираж — 2 тисячі екземплярів. Поширюється тільки за передплатою. «Єврейські вісті» читають в Україні, Росії, Америці, Ізраїлі, Німеччині.

— Чому досі мало відомо про те, що «Єврейським вістям» загрожує відсутність фінансування?

— Щоб не було колотнечі. Якщо газета не вийде, Україну почнуть звинувачувати в антисемітизмі, хоча держава не дає гроші й для газет інших національних меншин. Є три народи, про які «турбується» весь світ: кримські татари, євреї, цигани.

— Що ви робитимете далі? Коли вийде наступне число газети?

— До Дня Перемоги вже не вийде. Якщо фінансування не дадуть, зберемо прес-конференцію на тему: «Хто підставляє Президента?» Чиновники не заважають нам, але й не дають того, що гарантують закон про національні меншини та Конституція України. І це торкається багатьох проблем усіх національних меншин. А їх в Україні 22% населення. Щоб нормально працювати, «Єврейським вістям» потрібно близько 25 тисяч гривень на місяць. Решта 5 газет (колишні додатки «Голосу України») потребують майже стільки ж. Ціни на папір та типографські витрати зростають постійно.

— На вашу думку, чи існує сьогодні в Україні антисемітизм на державному рівні?

— Не існує. Три голови обласних міст, один губернатор і

не менш 15 депутатів Верховної Ради — євреї. Театри ставлять вистави на єврейські теми. Наша Рада національних товариств веде моніторинг 60 українських газет. У жодній ви нічого зневажливого не знайдете: вони друкують або нейтральні, або позитивні матеріали. Звісно, не все райдужно: радикали типу «Свободи» закликають робити «Україну для українців». А ми що, не українці? За Конституцією ми всі — українці, незалежно від національності. На жаль, побутові прояви антисемітизму існують, але вони часто роздмухуються до глобальних масштабів. Ці речі вигідні деяким єврейським грантоїдам. Поки даватимуть гроші на «боротьбу з антисемітизмом», доти й буде «антисемітизм». Це в усіх пострадянських країнах так. Прояви антисемітизму носять місцевий, точковий характер.

— Чи підтримують газету єврейські громади з-за кордону?

— Ні. А чому вони мають підтримувати? І не повинні вони надавати допомогу, ми — громадяни України. Просто тут не виконуються закони й Конституція. Наші листи до Президента не доходять. Це стосується всіх національних меншин.

— У чому «Єврейські вісті» найчастіше звинувачують?

— Я ніколи не чув критики на адресу газети. Нам дописують багато українців. Газету читають Борис Олійник, Іван Драч, Микола Жулинський, Дмитро Павличко, Петро Толочко, інші видатні постаті країни, частина депутатів, деякі урядовці.

— Опишіть характер «Єврейських вістей» кількома словами.

— Це газета не тільки для євреїв. Вона для всіх, для українців різного національного походження.

— Які найбільші досягнення «Єврейських вістей» за 20 років?

— Те, що ми можемо вільно друкувати все, що хочемо. Ніякої цензури не існує. Наша робота повністю самостійна, ніхто не втручався і жодного разу не «повчав» за 20 років. Найкращі часи були, коли ми виходили додатком «Голосу України». Зараз преса вільна — сама знає, що можна й

☞ НАША ДОВІДКА

Ілля Левітас — історик, педагог, журналіст. Президент Ради національних товариств України, президент Єврейської ради України, голова фондів «Пам'ять Бабиного Яру» і «Пам'ять жертв фашизму в Україні», головний редактор газети «Єврейські вісті». Автор і упорядник 32 книг з історії єврейського народу, дослідник Великої Вітчизняної війни, сталінських репресій. Серед виданих ним книжок — «Боролися в одному строю. Воїни-євреї у спогадах учасників Великої Вітчизняної війни», «Діти Бабиного Яру». В 2010-му надрукував три книжки єврейського гумору та афоризмів, які протягом 20 років публікувалися в «Єврейських вістях».

чого не можна. Та й кожен редактор — сам собі цензор. Я, принаймні, про українських поліцаїв багато не писатиму. Їх не можна назвати українськими, і не вони представляють націю. Ми пишемо про праведників, які, ризикуючи життям, рятували євреїв у воєнні часи. Саме вони гордість і честь народу. Якщо була якась кількість зрадників, ми не можемо ображати всіх українців. У кожній газеті в нас є статті про праведників та існує рубрика «Голос наших друзів» — це дописи українських авторів.

— Чого хотіли ви, засновуючи газету? Як оцінюєте себе через 20 років?

— Хотів показати життя мого народу, його добрі стосунки з українцями, не тільки його трагічну, а й героїчну історію, повернути забуті імена, писати мовою ідиш. Як оцінюю? Позитивно. Хоча, може, це звучить нескромно.

Розмовляла Аніта ГРАБСЬКА.

Розчарована весна

БАЛАНС МІСЯЦЯ

**** Зростання ВВП більш як на 5 відсотків за результатами першого кварталу дисонувало з падінням електоральних рейтингів партії влади — про реформи під парами.***

**** Російський прем'єр-міністр Володимир Путін відвідав українського прем'єра Миколу Азарова — про великі плани та обмежені можливості.***

**** Європейські країни дали 550 мільйонів євро на чорнобильські проекти — про конфайнмент-2.***

Теорія не збігається із практикою

Отже, про зростання економіки більш як на 5 відсотків, що не може не тішити. Бо це вже орбіта економічного одужання, на що вказують позитивні показники всіх галузей, надто переробних, і традиційно орієнтованих на експорт. Довгоочікуваний приріст доданої вартості зафіксовано на спорудженні нових об'єктів і в підготовці під забудову — це радує не менше за досягнення у машинобудуванні (майже на 60 відсотків проти січня—березня 2010 року). До кризи саме будівельна галузь неабияк формувала внутрішній попит на продукцію з металу, нафтохімії, скла, деревини, власне, багатьох підгалузей промисловості з машинобудуванням включно.

Нарешті показав перші скромні прибутки банківський сектор. Якби теорія збігалася з практикою, то ми мали б неабиякий інтерес інвесторів до будівельного бізнесу, до чого, власне, їх закликав новий закон про містобудівну діяльність, але такого інтересу не помічено. Процес оформлення документації під забудову і фінансування законсервованих об'єктів ніби завмер у момент, коли на ринку 16 мільйонів квадратних метрів недобудованого житла. Банкіри не проти «розв'язати» кредитні рахунки для забудовників, а Нацбанк — запровадити плаваючу ставку за кредитами як альтернативну обліковій. Це дає змогу зменшити її практично, але перед банками постає стіна судових заборон використовувати недобудови як заставу. Йдеться про операції з майновими правами, сферу, в якій теорії і практиці без хабарів дійти згоди важко. Так чи інакше, а ринок нерухомості, як на мене, ось-ось прокинеться від довготривалої сплячки, на що вказує позитивна статистика у сфері послуг і, зокрема, зростання номінальних зарплат у будівельній галузі на 30,8 відсотка проти відповідного періоду минулого року. Поза тим Прем'єр-міністр Микола Азаров, посилаючись на нестабільність світових фінансових ринків і зростання цін на нафту і нафтопродукти, не відкидає можливості другої хвилі світової кризи.

Що теорія не завжди збігається з практикою, наочно показав і новий Податковий кодекс, який більше відлякує, ніж привертає інвесторів. Приміром, заборона відносити на собівартість операції і послуги, які надаються платниками єдиного податку, фігурально кажучи, розірвала усталені зв'язки виробників цегли з виробниками піддонів для цегли. Або централізація підтримки виробників м'яса і молока на практиці загальмувала їхнє дотування. Кодекс відкоригують, бо віра у грядущий будівельний бум не підлягає корекції. Уряд теоретизує масштабно й на перспективу. Реформи — для щасливого майбутнього, а не сірих буднів. Бізнесу — сьогодні, громадянам — завтра. Соціальному захисту — п'ятирічний план! Тобто виносьте за дужки ВВП — і прикре зростання у рази негативного сальдо торговельного балансу (перевищення імпорту над експортом), і стрімке нарощування держборгу, і нестримне зростання споживчих цін... Але ця теорія суперечить практиці. Бо податкова реформа у квітні позбавляла людей робочих місць. Негативне торговельне сальдо примушувало на Великодні свята купувати білоруське вершкове масло, китайську гречку, польську картоплю, огірки та томати за цінами, які методично обскубували сімейні бюджети. А деякі компетентні заяви вражали своєю некомпетентністю. Про уніфікацію комунальних тарифів. Про боротьбу з цінами на бензин за допомогою безмитного завезення однією фірмою нафтопродуктів («Лівела» вже повертається!). І так далі, й тому подібне. Так низько, як у квітні, електоральні рейтинги партії влади ще не падали. Це засвідчили геть усі соціологічні служби.

Сім стратегічних п'ятниць на тижні

У квітні уряд порадували відвідинами перші особи Російської Федерації — Дмитро Медведєв і Володимир Путін. Не шукайте іронії, бо, як мені здалося, насправді порадували, адже тверезий підхід офіційного Києва до пропозиції приєднатися до Митного союзу додав йому електоральних симпатій. Жодних офіційних документів не було підписано, але на публіку сказано доволі. Намір уряду переглянути формулу ціни на імпортний газ, повторюся, до такої ж міри бажаний, як нездійснений. З юридичного боку — розірвання газового контракту, укладеного на початку 2009 року, унеможливлюють його умови і специфіка розгляду справ у міжнародному суді. З комерційного — колосальна вигода російської сторони, яка зросла на порядок після ратифікації так званих «харківських домовленостей». З цих причин продуктивні переговори у квітні на рівні прем'єрів двох держав по суті не могли відбутися апріорі — і все обмежилося балачками. Через це і протести під стінами парламенту з вимогою денонсувати «харківські домовленості» сприймаються як рецидив незагоєної рани — закрили очі на Конституцію і віддали майже задарма на чверть віку в оренду свою територію! Наміри громадян майже ніколи не збігаються з планами влади, а тим паче коли в останньої сім п'ятниць на тижні. Це вже ми говоримо про готовність оцінювати активи НАК «Нафтогаз України» для пошуку найбільш вдалого формату спільного підприємства, а не «Газпром», попри законодавчу заборону прицінюватися до ГТС і попри здоровий глузд. Проілюструю свіжим прикладом. Укрзалізниця оголосила про намір наступного року в кілька разів збільшити обсяг замовлень на магістральні електровози для ХК «Луганськтепловоз», яку придбав російський «Трансмашхолдинг». Це стосується, зокрема, електровозів 2ЕЛ4 і 2ЕЛ5, які є розробкою Новочеркаського електровозобудівного заводу, котрий входить до складу «Трансмашхолдингу». Інакше кажучи, на «Луганськтепловозі» вироблятимуть тільки кузов і візок, а основну додану вартість формуватиме російське підприємство. Може, воно того варте, бо нові електровози відповідатимуть останньому слову техніки? Жодним чином. Тоді чому? Бо замовляє музику той, хто платить.

Птаха щастя завтрашнього дня

У квітні країна, а з нею разом і європейська спільнота згадували, як 25 років тому в Чорнобилі сталася безпрецедентна трагедія. За попередніми даними, Україна зібрала більш як 550 мільйонів євро на реалізацію проекту «Укриття» і будівництво надійного сховища відпрацьованого ядерного палива. Говорили знову про майбутнє і здебільшого — про гроші, але кожен мимоволі прислухався до себе, як у хвилину небезпеки. Це природно, бо ця небезпека складалася з мозаїки недалекого минулого — ядерних реакторів старого зразка, розвалу паралізованого СРСР, невідпрацьованих регламентів режимних об'єктів... А також із мозаїки вже нової доби — з дисбалансів енергоресурсів, дефіцитних кошторисів енергокомпаній, боргового сальдо-бульдо домогосподарств і країни, нескінченної черги заслужених і не дуже користувачів чорнобильських пільг... Прислухаючись до себе, я дійшов висновку, що Чорнобиль уже давно став «хлібним місцем» під напругою, свого роду годівничкою на ринку держзакупівель. У березні в першому читанні законодавці ухвалили законодавчі зміни, які прикривають від громадськості процедуру держзакупівель, ніби конфайнментом: про обов'язкове сповіщення конкурсу, аналіз цінових пропозицій або індикативні ціни вже не йдеться. Тим часом, нагадаю, загальний обсяг продукції і послуг за держзакупівлями торік сягнув 335 мільярдів гривень, що більш як удвічі перевищує показник попереднього року. Однак інформаційне тло у квітні глушило внутрішній голос, як кропива — незабудки. Запевняли про гарантії безпеки на 100 років уперед, як тут не прислухатися?

Сергій ВЛАД.

Людина, яка збурила Бучу

У Великій Медведівці на Хмельниччині родина Федоруків завжди мала авторитет і повагу. Батько Петро Васильович, директор місцевого будинку культури, був веселою, лагідною, чуйною людиною. Не одне свято — чи то обжинки, чи то День Перемоги — в селі не обходилося без нього: грав на багатьох музичних інструментах, керував хором, сам співав, звеселяючи сельчан.

Проте Господь призвав Петра Федорука до себе ще зовсім молодим. Помер сільський заводій, коли сину Анатолію ще не виповнилося й трьох років...

Що стосується мами, Лідії Петрівни, то вона весь час сумлінно працювала в місцевому колгоспі ветлікарем, згодом — зоотехніком.

Було важко... Встаєш із першими півнями, пораєшся у хліву, потім потрібно піч розтопити, їсти на весь день зварити, встигнути на городі покопирсатися. Після того — на роботу... А коли в тебе на руках ще й двоє діточок (окрім Толі, підростала старшенька Лариса)... Утім, здужала Лідія Петрівна. Та й синок не боявся нічого й нікого.

Як згадує старша сестра Лариса, якось, коли Анатолій заледве пішов до першого класу, малі розбишаки відібрали в нього портфель, і вона, гірко плачучи, прийшла додому. Та не минуло й десяти хвилин, як на порозі з'явився молодший брат з її шкільною сумкою в руках.

Минули роки. Анатолій Федорук відслужив у лавах Радянської Армії. Повернувся до рідного села. Вступив на заочне відділення історичного факультету Київського педінституту. І тут односельці, певно, несподівано і для самого юнака, обрали його, двадцятирічного, головою сільської ради. Поштовхом для такого досить радикального рішення медведівців стала активна позиція сільського активіста, який став, як і його батько, заводієм, своєрідним двигуном внутрішнього запалення життя села. Молодшого Федорука можна було, майже одночасно, побачити в полі, на фермі, в будинку культури. Встигав усюди. А головне — міг настроїти людей, підказати, як розв'язати ту чи іншу проблему... Спрацювало і те, що сім'я була у Великій Медведівці знана. А це для сельчан має ой яке значення. Мало не вирішальне...

Почав з облаштування сільських вулиць, якими, як то кажуть, було ні пройти, ні проїхати. Надто навесні та восени. Навів порядок на цвинтарі.

Потому доля в 1997 році привела Анатолія Федорука до пристоличної Бучі. Влаштувався вчителем історії до місцевої школи-інтернату. Зустрів кохану дівчину Люду.

А вже наступного року невгамовна творча енергія, яка поступово накопичувалася до «точки неповернення», вибухнула, знайшовши логічний вихід. На той час у Бучі в чергове обирали селищного голову, які змінювалися тут досить часто.

Анатолій, який на практиці довів людям свою спроможність до роботи, вирішив іти на вибори: «Чим я гірший?..».

Симптоматично було вже те, що він один серед кандидатів пішов на ферму тодi діючого в селищі радгоспу «Київський». Люди були від того щиро вражені. До того жоден претендент на посаду не цікавився умовами їхньої праці...

Окрім того, селищний учитель, мабуть, не оминув жодного будинку в Бучі. Спілкувався з бучанцями, розповідав про плани, сперечався, доводив, жартував... І йому повірили...

Першими кроками молодого селищного голови стало питання благоустрою селища, яке на той час не вирізнялося чистотою та охайністю. Для того ініціював створення комунального підприємства, яке опікувалося б прибиранням Бучі. Розумів (майже за класиком), що «краса» може стати імпульсом для подальшої успішної роботи. У Бучі стали регулярно прибирати вулиці, ремонтувати і прокладати нові дороги. Але найпершим і наймасштабнішим на той час проектом стало будівництво місцевого стадіону. Спортивній арені дали гучну назву «Ювілейний» на честь сторіччя Бучі.

Через короткий час у місті з'явилися супермаркет «Зоряний», сучасний кінотеатр «Акваріус», була створена газета «Бучанські новини». Анатолій Петрович зробив власне креслення площі, згодом названої Київською. Цьому сприяла ще й та обставина, що голові вдалося переконати керівництво «Київміськбуду» розпочати багатоквартирне будівництво в селищі.

Робота не припинялася. Буча, і це не перебільшення, майже щодня змінювала свій зовнішній вигляд, набуваючи рис справді європейського містечка. Натхненна праця голови і його команди однодумців надихнула і зрушила інертність, подекуди споживацькі настрої бучанців. У роботу включилися, як то кажуть, від малого до старого... Як розповідає Анатолій Петрович, «виконання наміченого, значною мірою залежить від того, з ким ти працюєш, на кого можеш розраховувати. Від тих людей, які згуртовані навколо ідей розвитку міста і спроможні зреалізувати задумане. І я вважаю, нам вдалося всіх націлити на позитивні зрушення».

У короткому матеріалі неможливо описати всі здобутки, які сталися в Бучі за чотири каденції міського очільника. Та особливо зазначу: Анатолій Федорук, в хорошому розумінні слова, збурив Бучу, розбудив самоповагу громади, піднявши щабель інвестиційної привабливості містечка до нечуваної до того «олімпійської» висоти.

Та було одне «але»... Адміністративно Буча була «під» Ірпенем, який на свій розсуд розподіляв бюджетні кошти. Кожен «папірець» потрібно було звіряти з міською владою сусідів. Це, звичайно, гальмувало поступальний, життєво необхідний процес розвою селища. І тоді голова зробив, здавалося б, неможливе. Першого січня 2007 року смт набуло статусу міста обласного значення. У такий спосіб відокремившись від Ірпеня і почасти не зовсім коректного ставлення його керівництва, бучанці почали торувати свій власний шлях...

А що ж далі?.. Анатолій Федорук, приязно усміхаючись розповідає: «Буча й надалі буде стрімко розвиватися, примножуючи об'єкти (в тому числі і до Євро-2012) соціальної сфери, підтягуючи благоустрій. Зробити все й одразу просто неможливо. Але динаміка, тенденція для поступального розвою збережуться. Раніше нам це вдавалося. Ми маємо величезний обсяг напрацювань, зроблених у минулі роки. Для прикладу, вже скоро, до 120-річчя з дня народження, відкриється парк імені нашого земляка Михайла Булгакова. Згодом — новий спортивний комплекс, дитячий садочок, увійдуть в експлуатацію нові інженерні мережі та інші соціально важливі об'єкти».

Міський голова Бучі спокійний і виважений у своїх прогнозах, адже знає: так воно і буде. Буча дедалі більше набуває солідного статусу міста новаторських ідей і задумів.

Сергій КУЛІДА.

Київська область.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

«Вистава вдарила у сонячне сплетіння»

Івано-Франківський академічний обласний муздрамтеатр повернувся з Канади, де гастролював з виставою «Солодка Даруся» за романом Марії Матіос. Організатор турне — одна з продюсерських компаній Америки. Показали «Солодку Дарусю» в Оттаві, Монреалі та Торонто. За словами постановника вистави Ростислава Держипільського, це перша за роки незалежності України повноцінна творча поїздка українського театру за океан. У Канаді була і Марія Матіос, провела там кілька творчих зустрічей.

На батьківщині вистава двічі — у 2010 і 2011 роках — номінувалася на Шевченківську премію. Захоплено сприйняли «Дарусю...» і за океаном.

— Вистава зібрала рекордно багато глядачів, — розповідає Ростислав Держипільський. — Нам казали, що досі нікому з українських колективів, які тут виступали, не вдавалося зібрати стільки людей. Подивитися «Солодку Дарусю» прийшли різні верстви української діаспори. Вони були розчулені й приголомшені побаченим. «Ми боялися, що наші серця розірвуться від болю, бо це вистава про нас, — говорили старшого віку глядачі. — Нам здавалося, що це за нами, а не за героями вистави прийшли енкаведисти...».

У Монреалі на виставі був відомий український актор і режисер Григорій Гладій, який з 1990-х років живе в Канаді. «Ви вдарили мене в сонячне сплетіння», — так сказав він про виставу, охарактеризувавши її як «сучасну і несподівану». За його словами, вперше за ці роки він відчув, що в українського народу є майбутнє, а отже, є майбутнє і в України. А для акторів найбільшою несподіванкою стало, коли у Монреалі після вистави усі глядачі раптом встали і заспівали гімн «Ще не вмерла Україна...».

Які враження у іванофранківських акторів від Канади?

Тетяна Левченко, акторка: «Ми намагалися говорити в крамницях англійською, а нам відповідали українською мовою. І так бувало дуже часто. Так, наче потрапили в маленьку Україну. У домівках бачили вишиті рушники, писанки, ліжники, українські прапорці. А перше їхнє запитання — «Як там Україна?». Канадці багато розповідали про себе, своє місто, вулиці. Я спіймала себе на думці, що навряд чи могла б так цікаво оповідати про Івано-Франківськ, як вони про свої міста».

Галина Баранкевич: «Перед від'їздом канадці нас просили: «Не їдьте від нас. Ви — частинка України. Поїдете — і в нас буде депресія». Ми відчули, що в них велика ностальгія за батьківщиною».

Олексій Гнатковський: «Українці, які виїхали в Канаду, не забувають про батьківщину. Вони мають свої організації, свої свята, дотримуються наших традицій і звичаїв. А що розсмішило? Моя господиня почула, що в мене біля хати є трошки землі, і питає: «Маєте тракторець?».

Фото автора.

Олеся Пасічняк: «Я запитала господаря дому, в якого проживала: «Ви не скучаєте за Україною?». «Це те, що болітиме нам вічно», — відповів він. — Після вистави чоловік не спав до 3 год. ночі, багато курив, бігав за цигарками і все розпитував мене про Україну...».

Нині Івано-Франківський театр збирається на гастролі до столиці. 11—12 травня на численні прохання киян покажуть «Солодку Дарусю» і «Націю» за творами Марії Матіос. А наприкінці травня запрошені з виставою «Нація» в Херсон на театральний фестиваль «Мельпомена Таврії». Восени ж планують поїхати на гастролі до США.

Дарина НАЗАРЧУК.

Івано-Франківськ.

На знімку: сцена з вистави «Солодка Даруся».

У НОМЕР

УЖГОРОД

Коли «Птах» прилетить

V Міжнародний дитячий фестиваль театрального мистецтва «Птах» прийматиме 6—8 травня Нижнє Селище Хустського району.

За словами головного організатора фестивалю, голови ГО «Молоток» Тетяни Бєлоусової, у програмі фестивалю — виступи творчих колективів з України та сусідніх держав. Свою творчість, зокрема, представлятимуть дитячі театральні студії: «Чіга-Біга» із с. Нижнє Селище, «Гора» з Івано-Франківська, експериментальний театр «Студія-22» з Євпаторії, театр танцю «Леліо» з Києва, літературно-музичний дует «Подорож» з Чернігова, молоді таланти з Рівного.

На гостей фестивалю чекатимуть майстер-класи з народних танців Закарпаття, Угорщини, Румунії (під живу музику гурту «Гудаки»), а також школа циркової майстерності від артистів з німецького Гамбурга. В програмі — майстерні з лозоплетіння, роботи з глиною, виготовлення ляльок-мотанок, прикрас з пластику та металу... Діти зможуть взяти участь у майстер-класі зі створення мультфільмів.

Кожного фестивального дня відбуватимуться цікаві шоу (наприклад, повітряних кульок), на відвідувачів чекатиме розважальна програма з інтерактивними іграми, показом короткометражних фільмів та вечірками під відкритим небом з найкращими діджеями.

Під час фестивалю триватиме акція «Діти — дітям» — збір коштів для дітей, хворих на цукровий діабет у рамках програми Всеукраїнського благодійного фонду «Серце до серця». За словами представника фонду Миколи Щадея, долучитися до акції можна буде на виставці-продажу виробів, виготовлених гуртківцями Хустського районного центру позашкільної роботи. У селі працюють «зелені садиби», які готові на час фестивалю прийняти туристів. Буде налагоджено й транспортне сполучення.

Ганна ТАРКАНІЙ,
Василь НИТКА.

ЗАПОРІЖЖЯ

Молочний заколот позаду?

В області взялися шукати не тих, хто запровадив грабіжницькі ціни на молоко, а тих, хто виступив проти цінової змови.

Наша газета повідомляла, що в низці сіл Пологівського району сталися своєрідні молочні заколоти: селяни відмовилися здавати молоко посередникам, які з 11 квітня запровадили просто смішну ціну — 1,8 гривні за літр. Центром протесту стало село Чубарівка. Зрештою, знайшовся добрий чоловік у ТОВ «Україна нова» із села Пологи (не плутати з райцентром містом Пологи, яке поряд — на протилежному березі ріки Конки), і почав забирати молоко по 2,4 гривні, що селян цілком влаштувало. До двох гривень підняли ціну й четверо посередників. Цікава ще одна деталь: до посередників і їхньої явної змови ніхто ділa не мав, а ось «заколотників», як то мовиться, «органи» трясли, намагаючись знайти організаторів. Бо правильні селяни — це ті, котрі вміють працювати задарма. Чи не так?

Леонід СОСНИЦЬКИЙ.

У перший день літа у Криму планують зафіксувати танцювальний рекорд: на площі Свободи у Севастопольському вальсі закружляють півтори тисячі пар. Організатори — представники міжнародного фестивалю «Кримський танцювальний трофей», Українського культурно-інформаційного центру та Союзу громадських організацій спортивного танцю України — закликають приєднатися до акції всіх охочих, *нагадує наш власкор Микола Магдич*

Письменник Василь Шкляр не виключає, що його роман «Чорний ворон» буде екранізований польським режисером Єжи ГОФМАНОМ. Про це він розповів в інтерв'ю радіо «Свобода»

Дожилися: в обласного музею забирають приміщення!

Цього року Чернігівський обласний музей імені В. Тарновського відзначає своє 115-річчя... передусім судовими рішеннями. Парадокс у тому, що будинок губернатора, в якому він розташовується з 1934-го по 1941-й, а потім з 1974 року, нібито йому й не належить.

— Рішенням Чернігівської облради від 14.08.2003 р. цілісний майновий комплекс Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній» передано в державласність, — розповідає директор музею Сергій Лаєвський. — Разом з іншими пам'ятками «передано» і будинок губернатора. Хоча музей навіть не поставили до відома. Відповідно до акта приймання-передачі від 12.05.2004 р. «комісія провела обстеження» і «передала» приміщення в державласність. Проте складається враження, що йдеться про іншу будівлю, бо значною мірою не сходяться її основні параметри. Відповідно до інвентарної відомості, яка є в музеї, площа приміщення — 1703 квадратні метри, а в документах про передачу фігурують уже 2063 квадратні метри. Пам'ятці архітектури національного значення приписали 360 зайвих квадратних метрів площі, що дуже дивно. У когось слід запитати: або передали не те приміщення, або де поділися 360 квадратних метрів? Та й насправді жодна комісія приміщення не обстежувала.

Як дізнаємося, на підставі рішення виконкому Чернігівської облради від 08.04.1974 р. №175 та акта приймання-передачі основних засобів від 09.01.1975 р. будинок губернатора передано на баланс Чернігівського історичного музею імені В. Тарновського.

Водночас функції органу охорони пам'ятки архітектури «Будинок губернатора» покладено на Національний заповідник «Софія Київська», а згодом, після створення НАІЗ «Чернігів стародавній», на цей заповідник. Рішенням виконкому Чернігівської облради від 17.07.1978 р. №308 затверджувався перелік пам'яток, що мали передаватися на його баланс. Однак щодо будинку губернатора це рішення на практиці не було виконано: приміщення не зняли з балансу музею та не перевели на баланс заповідника. Весь цей час між двома установами укладалися «Охоронні зобов'язання», де підтверджувалася балансова належність будинку губернатора до музею. Під час реєстрації у 1997 році «Положення про Чернігівський обласний історичний музей імені В. Тарновського» ця будівля визначалася такою, що передана музейному закладу на правах оперативного управління.

— Так вийшло, що будинок губернатора — і на балансі заповідника, і на балансі історичного музею, — каже вчений секретар Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній» Сергій Черняков. — Це юридичний нонсенс. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України вважає, що приміщення в нашому підпорядкуванні. А воно нині висить у повітрі. Треба з цим, зрештою, визначитися за допомогою прокуратури, судової системи.

Фото автора.

Будинок губернатора.

Депутати Чернігівської облради у 2003 році не дуже заглибилися у проблему з будинком губернатора під час передачі будівель заповідника з комунальної у державну власність. А, виявляється, облбюджет при вирішенні цієї справи на користь Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України може не дорахуватися щорічно до 400 тисяч гривень. Адже комунальний заклад — музей — має орендувати десь за таку суму будинок губернатора для розміщення експозицій, зберігання колекцій. Що це не якась прогнозована фантазія, можна упевнитися із щорічної орендної плати в понад 90 тисяч гривень музейного закладу за полкову канцелярію, де розміщено його фонди.

Мабуть, не випадково музею дописали 360 квадратних метрів під час таємної «передачі»! Адже більша площа — значніша орендна плата!

Одне слово, «виправлення колишніх помилок» призведе до збільшення витратної частини музею на 400 тисяч гривень.

— Але мене вражає ще один парадокс, — каже С. Лаєвський. — Музейні цінності, які ми зберігаємо, є державною власністю. Отож наш місцевий комунальний заклад має платити такі великі гроші державі за те, що зберігає її майно.

Поки що після рішення облради у музею не вилучено майна у формі приміщення. На це не було дозволу місцевої влади. Тож є підстави сподіватися, що на одній із наступних сесій облрада таки повернеться до попереднього рішення і припинить цей абсурд.

Сергій **ПАВЛЕНКО.**

Чернігівська область.

Шанувальників мистецтв просять зачекати

У Донецьку закрито виставкову залу Обласного художнього музею. Всі заплановані тут виставки скасовані. Приватний власник будівлі не продовжив угоду оренди з музеєм. Привід — ремонт фасаду до Євро-2012. Голова обласної організації Національної спілки художників України Олександр Скорих каже, що культура стала жертвою футбольного чемпіонату. Зі скульптором ми розмовляємо в підвалі: це все, що лишилося у спілки, яка колись володіла кількома будівлями в центрі Донецька, в тому числі — виставковою залою.

Фото автора.

«Як художній музей буде жити? Я не розумію, — розводить руками співрозмовник. — Звичайно, всі обурені. Цей виставковий зал нам свого часу рішенням обкому партії видали. А потім забрали, тепер там приватні господарі. До культури жодного потягу немає. Художники дуже погано сприйняли цю новину. Музей — це центр духовної поживи для городян. Без цього ми ніяк не обійдемося».

Донецький обласний художній музей — один із двох в Україні, що перебувають у так званих пристосованих приміщеннях. Основна частина експозиції — на першому поверсі житлового будинку, сховище — у підвалі. Часті аварії на комунікаціях ставлять під загрозу збереження творів. Місцева влада багато років обіцяє спорудити для музею новий дім. Але вже зрозуміло, що до футбольного чемпіонату воно готове не буде. Зараз триває конкурс проектів. Один із авторів запропонував перенести музей до сусідньої Макіївки — до Будинку культури металургійного заводу. Й митці, й громадськість проти того, щоб обласний музей опинився у депресивному районі навпроти закритих заводських цехів. Від іншої пропозиції — спорудити будівлю в парку ім. Ленінського комсомолу, неподалік Кальміусу та «Донбас Арени», — митці також не в захваті: район не надто пожвавлений, хоча до центральної вулиці — десять хвилин пішки.

«Якщо культуру заганятимуть на периферію, це не позначиться позитивно на суспільстві, — впевнений голова обласної громадської організації «Правовий захист» Вадим Черкас. — Музей ніяк не можна звідти прибирати. Люди повинні знати, де він є. Якщо його заженуть кудись до Макіївки, відвідуваність не поліпшиться. Музей потихеньку обціпали. Замість того, щоб зробити його значимим, проводити виставки, запрошувати авторів, улаштовувати аукціони, — у нас чомусь пріоритет віддають якомусь комерційному інтересу, щоб продати приміщення. А далі що?»

Обласна та міська влади не відповіли, в чиїх руках будівля із виставковою залою і як її могли приватизувати. Директор музею Галина Чумак, до якої я зателефонувала, від коментарів відмовилася: мовляв, журналісти... заважають музею працювати. Дивно, бо саме журналісти першими оприлюднили інформацію про проблеми з орендою приміщення. Якби не громадський резонанс, музей міг би вже опинитися десь на околиці.

Голова облдержадміністрації Анатолій Близнюк пропонує вирішувати конфлікт у суді: «Це господарюючий суб'єкт — один і другий. Один — системи комунальної власності, інший — приватний власник. І в суді вони повинні вирішувати всі свої питання. Якщо там є утиск інтересів музею, я чекаю на директора, яка прийде до управління культури, озвучить цю проблему, а не ходитиме, вибачте, під'їздами і розповідатиме».

Сто п'ятдесят квадратних метрів займала виставкова зала в центрі міста. Сьогодні донецькі художники не можуть показати свої роботи або запросити колег із інших областей. У місті, що готується до Євро, у пріоритеті — футбол. Шанувальників інших видів мистецтв просять зачекати.

Ліна **КУЩ.**

☞ КОМЕНТАР

Микола ПТАШКА, начальник управління культури і туризму облдержадміністрації:
«Як на мене, виставкова зала проблеми не вирішує. Та й стан її залишає бажати кращого. Треба говорити про нове приміщення для музею. Підсумки конкурсу проектів підіб'ють у травні, облрада вперше на це виділила мільйон гривень. Адже без грошей проектної документації не підготуєш. Після цього почнеться будівництво, у кращому разі в 2013 році ми матимемо першу чергу музею. Але головне питання — місце. В центрі, відверто кажучи, вільної площі немає, усе вже зайняте».

Серед лауреатів — міський голова Карлівки

Премія імені Панаса Мирного, заснована облрадою, — одна з найпрестижніших на Полтавщині. Нею нагороджують за значні досягнення, що утверджують гуманістичні та національні ідеали, ідеї незалежності України, духовні цінності нашого народу.

Цими днями поважне журі на чолі з головою облради Іваном Момотом назвало нових лауреатів. У номінації «Література, літературознавство» премію присуджено письменнику, журналісту і краєзнавцю Олексію Неживому — за монографію «Григір Тютюнник: текстологічна та джерелознавча проблематика життя і творчості». Автори книги нарисів «Історичні силуети» Валерій та Ігор Козюри стали лауреатами у номінації «Журналістика, публіцистика», а майстер народної вишивки Віра Забора — у номінації «Народна творчість, народні ремесла».

Багато літ плідно працює на літературній ниві і поет Володимир Слєпцов. Минулий рік ознаменувався для нього виходом кількох нових збірок і диска з піснями, написаними на його слова. Минулої осені Володимира Слєпцова обрали міським головою Карлівки, тож він став першим чиновником такого рангу, удостоєним премії у номінації «Мистецтво».

А в номінації «Благодійна та громадська діяльність» премію присуджено заслуженому будівельнику України, директору ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Нафтогазсервіс» Анатолію Попельнюху — за підтримку громадських організацій ветеранів війни та праці, «Союз Чорнобиль», спортивних товариств, закладів охорони здоров'я, освіти та культури Гадяцького району.

Віталій **СКОБЕЛЬСЬКИЙ.**

Полтава.

Комунальний заклад має платити гроші державі за те, що зберігає її майно

ПОВІДОМЛЕННЯ
про дематеріалізацію простих іменних акцій ПрАТ «Вишгороденергобудтранс»

Приватне акціонерне товариство «Вишгороденергобудтранс», скорочене найменування ПрАТ «ВЕБТ», ідентифікаційний код за ЄДРПОУ 04630703, 07300, м. Вишгород, Київської області, вул. Набережна, 1, тел. 0459654829, повідомляє про переведення випуску іменних акцій документарної форми існування в бездокументарну форму існування.

Реквізити випуску іменних акцій документарної форми існування, щодо якого прийнято рішення про дематеріалізацію

Вид цінних паперів (із зазначенням типу)	**акції прості іменні**
Дані свідоцтва про реєстрацію випуску (дата реєстрації, орган, що видав свідоцтво, та реєстраційний номер випуску)	10 листопада 1998 р. ДКЦПФР, № 1038/10/1/98
Міжнародний ідентифікаційний номер цінних паперів	
Номінальна вартість акції даного випуску (грн.)	0,25 (нуль цілих двадцять п'ять сотих) гривні
Кількість акції даного випуску (грн.)	55280
Загальна номінальна вартість акцій даного випуску (грн.)	13820 (тринадцять тисяч вісімсот двадцять) гривень

Інформація про реєстроутримувача, який здійснює ведення реєстру власників іменних цінних паперів

Повне найменування:	**Відкрите акціонерне товариство «Вишгороденергобудтранс»**
Скорочене найменування:	**ВАТ «ВЕБТ»**
Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ	04630703
Дані свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи	
серія:	АОО № 097185
номер запису:	13341200000001069
дата проведення державної реєстрації юридичної особи:	14.06.1994 р.
орган, що видав свідоцтво:	Вишгородська районна державна адміністрація Київської області
Місцезнаходження:	07300, м. Вишгород Київської області, вул. Набережна, 1
Телефон, факс	0459654829, 0459654808
ПІБ керівника	Білько Ігор Опанасович
дані ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку — депозитарної діяльності, а саме діяльності з ведення реєстру власників іменних цінних паперів	Ліцензія Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку серія АВ № 020694, видана 28.04.2006 р., строк дії 28.04.2006 р. - 28.04.2011 р.

Реквізити депозитарію, який може обслуговувати випуск акцій, щодо якого прийнято рішення про дематеріалізацію

Повне найменування:	**Приватне акціонерне товариство «Всеукраїнський депозитарій цінних паперів»**
Скорочене найменування:	**ПрАТ «ВДЦП»**
ідентифікаційний код за ЄДРПОУ	35917889
дані свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи	
серія:	А01 № 623427
номер запису:	10741050005033282
дата проведення державної реєстрації юридичної особи:	14.05.2008
орган, що видав свідоцтво:	Шевченківська районна у місті Києві Державна адміністрація
Місцезнаходження:	04107, Україна, м. Київ, вул. Тропініна, буд. 7-г.
Телефон контактної особи	(044) 5854240
Дані ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку - депозитарної діяльності, а саме депозитарної діяльності депозитарію цінних паперів	Ліцензія Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку серії АВ № 498004, видана 19.11.2009 р., строк дії: 27.05.2009—27.05.2019 р.

Реквізити зберігача, у якого емітент пропонує відкрити рахунки в цінних паперах власникам акцій

Повне найменування:	**Товариство з обмеженою відповідальністю «Полісметал-реєстр»**
Скорочене найменування:	**ТОВ «Полісметал-реєстр»**
ідентифікаційний код за ЄДРПОУ	36567137
Дані свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи	
серія:	А01 № 479829
номер запису:	10691020000024881
дата проведення державної реєстрації юридичної особи:	16.07.2009
орган, що видав свідоцтво:	Оболонська районна у місті Києві державна адміністрація
Місцезнаходження	04073, м. Київ, Московський проспект, 11
Телефон контактної особи	464-49-06
Дані ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку — депозитарної діяльності, а саме депозитарної діяльності зберігача цінних паперів	Ліцензія Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку серії АВ № 581109, видана 24.03.2011 р., строк дії: 24 03.2011 р. — 24.03.2016 р.
Дата припинення ведення реєстру	**18 липня 2011 р.**
Дата припинення операцій	**08 липня 2011 р.**

Після дати припинення ведення реєстру проведення будь-яких операцій у системі реєстру власників іменних цінних паперів випуску, щодо якого прийнято рішення про дематеріалізацію, не здійснюється.

Після дати припинення операцій проведення у системі реєстру власників іменних цінних паперів випуску, щодо якого прийнято рішення про дематеріалізацію, операцій знерухомлення, матеріалізації та переміщення по особових рахунках номінальних утримувачів, не здійснюється.

Власник акцій особисто укладає Договір про відкриття рахунку в цінних паперах з обраним ним зберігачем.

Для подальшого обслуговування рахунку у цінних паперах та одержання депозитарних послуг необхідно звернутися до зберігача та особисто укласти Договір про відкриття рахунку у цінних паперах зі зберігачем. До дати припинення ведення реєстру власники цінних паперів випуску мають право самостійно знерухомити належні йому акції в обраного ним зберігача з реєстрацією цього зберігача або депозитарію номінальним утримувачем у реєстрі власників іменних цінних паперів.

Підтвердженням права власності на акції в бездокументарній формі є виписка з рахунку у цінних паперах, відкритого у зберігача цінних паперів.

Порядок вилучення сертифікатів акцій — держателі акцій Емітента починаючи з дати реєстрації випуску акцій в бездокументарній формі (дати заміни свідоцтва про державну реєстрацію випуску акцій) надають особисто або надсилають поштою на адресу Товариства видані їм сертифікати акцій для їх подальшого знищення.

Персональне повідомлення акціонерів та номінальних утримувачів про дематеріалізацію простих іменних акцій здійснюється шляхом надсилання простого листа за реєстром акціонерів або врученням під розпис, не пізніше ніж через десять днів після прийняття відповідного рішення.

Номінальні утримувачі та зберігачі цінних паперів, які зареєстровані у системі реєстру АТ «Вишгороденергобудтранс» повинні до 18 липня 2011 року (дата припинення ведення реєстру) відкрити рахунки в депозитарії ПрАТ «Всеукраїнський депозитарій цінних паперів» (у разі відсутності таких рахунків).

Правління ПрАТ «Вишгороденергобудтранс».

Арбітражний керуючий Годовиченко Дмитро Вадимович як ліквідатор Фізичної особи-підприємця Єремеєва Валентина Миколайовича (ІН 2750112671) повідомляє про проведення відкритих торгів (аукціону) з реалізації майна банкрута фізичної особи-підприємця Єремеєва Валентина Миколайовича (ІН 2750112671) в рамках по справи про банкрутство №42/132Б.

Організатор відкритих торгів (аукціону) - ТОВ "Консалтингова група "Легат", адреса: 83015, м. Донецьк, пр. Миру, 8, к. 218, з 10:00 до 16:00, тел. (095) 8173478.

На відкриті торги (аукціон) виставляється майно:

Лот №1: Трикімнатна квартира, загальною площею 105,8 кв.м., розташована за адресою: м. Київ, вулиця Г. Ахматової, 47, кв. 91. Початкова ціна продажу 1612337,01 гривень, без ПДВ. Умови продажу майна - 100% оплата.

Лот №2: Двокімнатна квартира загальною площею 58,3 кв.м., розташована за адресою м. Рівне, вулиця Дубенська, 14, кв. 4. Початкова ціна продажу 307852,98 гривень, без ПДВ. Умови продажу майна - 100% оплата.

Лот №3: Однокімнатна квартира загальною площею 20,4 кв.м., розташована за адресою м. Рівне, вулиця Дубенська, 14, кв. 1. Початкова ціна продажу 107722,14 гривень, без ПДВ. Умови продажу майна - 100% оплата.

Лот №4: Легковий автомобіль Honda Accord VIII 2.0, Executive 5 AT, 2007 р.в., пробіг 150000 км. Початкова ціна продажу 116426,41 гривень, без ПДВ. Умови продажу майна - 100% оплата.

З умовами участі на відкритих торгах (аукціоні), майном можна ознайомитись 31.05.2011р. з 10:00 до 16:00 за адресою: 83015, м. Донецьк, пр. Миру, 8, к. 218.

Заявки на участь у відкритих торгах (аукціоні) приймаються до 31.05.2011р. включно, з 10:00 до 16:00 за адресою: 83015, м. Донецьк, пр. Миру, 8, к. 218.

Реєстраційний внесок у розмірі 17 грн. 00 коп. та гарантійний внесок у розмірі 10% від початкової ціни продажу підлягають сплаті до 02 червня 2011 р. включно на розрахунковий рахунок ТОВ "Консалтингова група "Легат": п/р 2600233712 ПАТ "Український Бізнес Банк" м. Донецьк, МФО 334969, код ЄДРПОУ 35683144. Адреса банку: 83001, м. Донецьк, вул. Артёма, 125.

Аукціон відбудеться 07 червня 2011 року об 09:00 за адресою: 83015, м. Донецьк, пр. Миру, 8, к. 218.

Арбітражний керуючий Годовиченко Дмитро Вадимович як ліквідатор Фізичної особи-підприємця Єремєєвої Оксани Володимирівни (ІПН 2710820369) повідомляє про проведення відкритих торгів (аукціону) з реалізації майна банкрута фізичної особи-підприємця Єремєєвої Оксани Володимирівни (ІПН 2710820369) в рамках по справи про банкрутство №42/129Б.

Організатор відкритих торгів (аукціону) - ТОВ "Консалтингова група "Легат", адреса: 83015, м. Донецьк, пр. Миру, 8, к. 218, з 10:00 до 16:00, тел. (095) 8173478.

На відкриті торги (аукціон) виставляється майно:

Лот №1: Трикімнатна квартира, загальна площа 108,20 кв.м, розташована за адресою: м. Київ, вул. Княжий Затон, б. 21, кв. 210. Початкова ціна продажу 1635990,77 гривень, без ПДВ. Умови продажу майна - 100% оплата.

З умовами участі на відкритих торгах (аукціоні), майном можна ознайомитись 31.05.2011р. з 10:00 до 16:00 за адресою: 83015, м. Донецьк, пр. Миру, 8, к. 218.

Заявки на участь у відкритих торгах (аукціоні) приймаються до 31.05.2011р. включно, з 10:00 до 16:00 за адресою: 83015, м. Донецьк, пр. Миру, 8, к. 218.

Реєстраційний внесок у розмірі 17 грн. 00 коп. та гарантійний внесок у розмірі 10% від початкової ціни продажу підлягають сплаті до 02 червня 2011 р. включно на розрахунковий рахунок ТОВ "Консалтингова група "Легат": п/р 2600233712 ПАТ "Український Бізнес Банк" м. Донецьк, МФО 334969, код ЄДРПОУ 35683144. Адреса банку: 83001, м. Донецьк, вул. Артёма, 125.

Аукціон відбудеться 07 червня 2011 року об 09:30 за адресою: 83015, м. Донецьк, пр. Миру, 8, к. 218.

Уточнення до публікації, яка була надрукована в газеті «Голос України» №69 (5069) від 15 квітня 2011 р.: Ідентифікаційний код Товариства з обмеженою відповідальністю «Рокитнянська паперова фабрика», правильно читати: 35013542.

Арбітражний керуючий Годовиченко Дмитро Вадимович як ліквідатор Фізичної особи-підприємця Ковальчука Романа Володимировича (ІН 2625613676) повідомляє про проведення відкритих торгів (аукціону) з реалізації майна банкрута фізичної особи-підприємця Ковальчука Романа Володимировича (ІН 2625613676) в рамках по справи про банкрутство №42/15Б.

Організатор відкритих торгів (аукціону) - ТОВ "Консалтингова група "Легат", адреса: 83015, м. Донецьк, пр. Миру, 8, к. 218, з 10:00 до 16:00, тел. (095) 8173478.

На відкриті торги (аукціон) виставляється майно:

Лот №1: Трикімнатна квартира, загальною площею 104,0 кв.м., розташована за адресою: м. Київ, вулиця Урлівська, 16/37, кв. 1. Початкова ціна продажу 717600,00 гривень, без ПДВ. Умови продажу майна - 100% оплата.

З умовами участі на відкритих торгах (аукціоні), майном можна ознайомитись 31.05.2011р. з 10:00 до 16:00 за адресою: 83015, м. Донецьк, пр. Миру, 8, к. 218.

Заявки на участь у відкритих торгах (аукціоні) приймаються до 31.05.2011р. включно, з 10:00 до 16:00 за адресою: 83015, м. Донецьк, пр. Миру, 8, к. 218.

Реєстраційний внесок у розмірі 17 грн. 00 коп. та гарантійний внесок у розмірі 10% від початкової ціни продажу підлягають сплаті до 02 червня 2011 р. включно на розрахунковий рахунок ТОВ "Консалтингова група "Легат": п/р 2600233712 ПАТ "Український Бізнес Банк" м. Донецьк, МФО 334969, код ЄДРПОУ 35683144. Адреса банку: 83001, м. Донецьк, вул. Артёма, 125.

Аукціон відбудеться 07 червня 2011 року об 10:30 за адресою: 83015, м. Донецьк, пр. Миру, 8, к. 218.

Арбітражний керуючий Годовиченко Дмитро Вадимович як ліквідатор Фізичної особи-підприємця Леонтьєва Дмитра Михайловича (ІПН 2779914734) повідомляє про проведення відкритих торгів (аукціону) з реалізації майна банкрута фізичної особи-підприємця Леонтьєва Дмитра Михайловича (ІПН 2779914734) в рамках по справи про банкрутство №42/130Б.

Організатор відкритих торгів (аукціону) - ТОВ "Консалтингова група "Легат", адреса: 83015, м. Донецьк, пр. Миру, 8, к. 218, з 10:00 до 16:00, тел. (095) 8173478.

На відкриті торги (аукціон) виставляється майно:

Лот №1: Легковий автомобіль Mitsubishi Outlander 3.0 AT, р.в. 2007, пробіг 130000 км. Початкова ціна продажу 151538,07 гривень, без ПДВ. Умови продажу майна - 100% оплата.

З умовами участі на відкритих торгах (аукціоні), майном можна ознайомитись 31.05.2011р. з 10:00 до 16:00 за адресою: 83015, м. Донецьк, пр. Миру, 8, к. 218.

Заявки на участь у відкритих торгах (аукціоні) приймаються до 31.05.2011р. включно, з 10:00 до 16:00 за адресою: 83015, м. Донецьк, пр. Миру, 8, к. 218.

Реєстраційний внесок у розмірі 17 грн. 00 коп. та гарантійний внесок у розмірі 10% від початкової ціни продажу підлягають сплаті до 02 червня 2011 р. включно на розрахунковий рахунок ТОВ "Консалтингова група "Легат": п/р 2600233712 ПАТ "Український Бізнес Банк" м. Донецьк, МФО 334969, код ЄДРПОУ 35683144. Адреса банку: 83001, м. Донецьк, вул. Артёма, 125.

Аукціон відбудеться 07 червня 2011 року об 10:00 за адресою: 83015, м. Донецьк, пр. Миру, 8, к. 218.

Товарна біржа «Максимум» проводить аукціон з продажу майна, яке належить ДП «Управління по експлуатації адмінбудинків податкових органів Херсонської області» м. Херсон (код ЄДРПОУ 24955761), згідно Справи про банкрутство № 12/8-Б-11, порушеної Постановою Господарського суду Херсонської області від 25.01.2011 року (ліквідатор-арбітражний керуючий Глуховський О. Ю., ліцензія ДДПБ серія АВ № 397244 від 19.08.2008 р.), а саме:

Лот № 1 — Автомобіль ГАЗ 33022, вантажний фургон, реєстраційний номер 06956ХО, 1999 року випуску.

Технічна характеристика: кузов автомобіля має сильне пошкодження корозією, шини потребують заміни, автомобіль тривалий час не експлуатувався, потребує поточного ремонту робочих вузлів.

Початкова вартість Лоту № 1, згідно звіту про незалежну оцінку, становить: 11996 (Одинадцять тисяч дев'ятсот дев'яносто шість) гривень 00 копійок, без урахування ПДВ.

Лот № 2 — Автомобіль Suzuki Swift, легковий, реєстраційний номер 70089ХО, 2001 року випуску.

Технічна характеристика: кузов автомобіля має пошкодження корозією, автомобіль тривалий час не експлуатувався, потребує поточного ремонту робочих вузлів.

Початкова вартість Лоту № 2, згідно звіту про незалежну оцінку, становить: 21878 (Двадцять одна тисяча вісімсот сімдесят вісім) гривень 00 копійок, без урахування ПДВ.

Лот № 3 — Автомобіль ГАЗ2705, вантажопасажирський, реєстраційний номер 06011ХО, 1999 року випуску.

Технічна характеристика: кузов автомобіля має пошкодження корозією, автомобіль тривалий час не експлуатувався, потребує поточного ремонту робочих вузлів.

Початкова вартість Лоту № 3, згідно звіту про незалежну оцінку, становить: 15469 (П'ятнадцять тисяч чотириста шістдесят дев'ять) гривень 00 копійок, без урахування ПДВ.

Автомобілі знаходяться за адресою: м. Херсон, пр. Ушакова, 75.

Аукціон відбудеться у торговому залі ТБ «Максимум» **06.06.2011 р. о 10-00 год.** за адресою: м. Херсон, вул. Леніна, 8. Кінцевий строк прийняття заяв про участь в аукціоні 31.05.2011 р. до 16-00 год. Ознайомлення з об'єктами продажу з 9-00 до 18-00 за місцем їх розташування. Реєстраційний внесок 17 грн. оплачується учасниками аукціону на р/р ТБ «Максимум» № 26001008681 у ХФ ПАТ «Західінкомбанк» МФО 352327, ЄДРПОУ 33824782 за адресою: м. Херсон, вул. 21-го Січня, 37. Служба з організації аукціону працює з 9-00 до 18-00 год., за адресою: Херсон, вул. Леніна 8, тел. (0552) 424621.

Броварський міськрайонний суд Київської області викликає Хальте Матіас Штеффен у справі за позовом Белякова Дмитра Вячеславовича до Хальте Матіас Штеффен, третя особа: орган опіки та піклування Броварської міської ради про позбавлення батьківських прав в судове засідання призначене на 10 травня 2011 року о 08 год. 50 хв. в приміщенні суду, що знаходиться в м. Бровари по вул. Незалежності, 4-А, каб. № 6.

У разі Вашої неявки справу буде розглянуто за наявними матеріалами в справі.

Постановою Господарського суду Одеської області (65058, м. Одеса, пр-т Шевченка, 29) від 21.04.2011 р. по справі № 2/17-1099-2011 про банкрутство, визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру відносно приватного підприємства «Очаковагропромтехсервіс» (67751, Одеська область, Білгород-Дністровський район, с. Садове, вул. Лесі Українки, 1-3, код ЄДРПОУ 35279434). Ліквідатором банкрута призначено арбітражного керуючого Кормільцева Максима Анатолійовича, адреса: а/с 695/7, м. Іллічівськ, Одеська область, 68001.

Постановою Господарського суду Миколаївської області від 27.04.2011 р. по справі № 5016/1074/2011(5/38) визнано банкрутом ТОВ «БОНАНЗА» (ЄДРПОУ 35512726, адреса: Миколаївська область, Велика Корениха, вул. Пісчана,4) та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором вищезазначеного підприємства призначено Єрьоменко Наталя Григорівна (ліцензія АВ № 499121 від 11.01.2010 р.), кредиторські вимоги приймаються протягом 30 діб з моменту опублікування оголошення, за адресою: 54038, м. Миколаїв, а/с 80.

Повідомлення
про продовження терміну надання ПрАТ «Українські радіосистеми» послуги «Інтернет вдома»

ПрАТ «Українські радіосистеми» у доповнення до повідомлення, що було розміщене у газеті «Голос України» № 23 (5023) від 08.02.2011 р повідомляє усіх користувачів послуги "Інтернет вдома", що дату припинення діяльності з надання послуг доступу до мережі Інтернет перенесено на 30 червня 2011 року.

ПрАТ «Українські радіосистеми»
Адреса: Україна, 04080, м. Київ, вул. В. Хвойки, 15/15/6

Сьогодні в Україні очікується хмарна погода з дощами, місцями грози. Вітер південно-східний, 7—12 м/с, у західних областях та в Криму можливі пориви до 15—20 м/с. Температура вночі на півночі становитиме 4—7 градусів тепла, на решті території — 7—12°, дещо тепліше буде на півдні — 10—13 градусів. Удень на заході буде плюс 8—12 градусів, на сході та півдні — 16—20 тепла.

ЦЬОГО ДНЯ, 7 ТРАВНЯ

■ **1610.** Галілео Галілей відкрив перші три супутника Юпітера. ■ **1824.** У Відні відбулась прем'єра Дев'ятої симфонії Людвіга ван Бетховена. ■ **1833.** Народився Йоганнес Брамс, німецький композитор, піаніст, диригент. ■ **1840.** Народився Кропивницький Марко Лукич, український драматург. ■ **1945.** У штабквартирі генерала Двайта Ейзенхауера було підписано акт про капітуляцію німецьких військ. ■ **2000.** Інавгурація другого президента Росії Володимира Путіна.

СПОРТ

Гратимуть удома...

Хокей. Київський «Сокіл» не заявлятиметься на відкритий чемпіонат Білорусі (Екстраліга). Про це повідомив віце-президент столичного клубу Сергій Корабльов. «Сокіл» гратиме лише в чемпіонаті України, заявив він.

Яка вага такого рішення — покаже час. Але сьогодні зрозуміло одне: два сильні клуби — «Сокіл» і «Донбас» — це замало. Та ще й донеччани збираються окрім чемпіонату України виступати у вищій лізі Росії. А там, дивись, за пару років заявляться в КХЛ.

Утім, можливо, і «Сокіл» не відмовився би від білоруського турніру або повернутися до ВХЛ Росії, де кілька сезоні перебував в еліті. Але з усього видно, що київському клубу бракує коштів. До речі, ширяться чутки, що у «Сокола» незабаром з'являться нові господарі. Можливо, тоді обрії нашого найменитішого клубу стануть чіткішими.

А щодо чемпіонату України, то бажано, щоб посилилися харків'яни, київський «Компаньйон», «Беркут» з Броварського району. Можливо, ще в якомусь місті створять клуб, здатний на рівні виступати в національній першості. Але все це поки світлі мрії. Треба інтенсивніше будувати льодові палаци, тренувальні ковзанки. Відроджувати дитячі школи і створювати нові заклади. Зрештою, організувати серйозні змагання для покоління, яке підростає. І в цьому всьому бажане вагоме слово держави, бо саме вона насамперед повинна дбати про своїх молодих громадян. В іншому разі запал бажань зійде нанівець.

«Дублін Арена» чекає на фіналістів

Футбол. Ліга Європи. 1/2 фіналу. Матчі у відповідь. 5 травня. «Вільярреал» (Іспанія) — «Порту» (Португалія). 3:2 (перший матч — 1:5). «Брага» (Португалія) — «Бенфіка» (Португалія). 1:0 (1:2).

У фіналі, котрий відбудеться 18 травня на «Дублін Арені» в столиці Ірландії, зустрінуться «Порту» і добре знайома нам «Брага».

Буковинці у вишиванках прагнуть рекорду

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Потім чернівчани та гості міста у вишиванках зібралися на Центральній площі біля пам'ятника Тарасу Шевченку, де відбувся святковий концерт. Цього року організатори акції прагнуть увійти до Книги рекордів Гіннесса, зібравши в одному місці більше трьох з половиною тисяч людей у вишитих сорочках. На Центральній площі працювала гіннессівська лічильна комісія. У вишитих сорочках на свято прийшли і керівники області та міста. Як зазначив голова обласної державної адміністрації Михайло Папієв, ця акція є дуже красивою і абсолютно доречною для Буковини. За попередніми підрахунками, участь в ній взяли близько чотирьох тисяч буковинців, остаточні результати гіннессівська лічильна комісія оприлюднить протягом тижня. Тоді й стане відомо, чи побито попередній рекорд.

Сергій СУЛИМА.

Фото Петра ГОНЧАРА.

ФОТОФАКТ

Крим готується до відкриття сезону: на відомчих і комунальних пляжах Ялти, Гурзуфа вивозять сміття, підсипають гальку, відновлюють підпірні стіни, готують туалети та душові.

Фото Дар'ї РЕШЕТНЯК (Укрінформ).

Теплова «автономізація» Ужгорода

Ощадливі мешканці багатоповерхівок кілька років тому почали встановлювати у своїх оселях системи автономного опалення.

Тоді влада пішла назустріч: видавала людям дозволи на монтаж котлів. Нинішній міський голова Віктор Погорєлов планує попрощатися з центральною системою опалення вже з осені. Тому закликає городян подбати про свої «автономки» і хоче протягом літа завершити встановлювати котли в усіх бюджетних закладах. Придбати котли й труби коштом міської казни влада обіцяє також найбіднішим родинам.

Василь НИТКА.

Закарпатська область.

Болгари — найледачіші в Європі

Впливовий британський журнал «Економіст» назвав Болгарію найбільш ледачою й бідною країною в ЄС. Такого висновку дійшли оглядачі видання на основі підрахунку кількості днів, у які середньостатистичний болгарин не працює.

Виявляється, що в середньому болгари не виходять на роботу 55 днів на рік. Це без урахування субот і неділь. За ними йдуть французи (48 днів), жителі Великобританії (42) і Німеччини (37).

13 днів на рік болгарин відзначає офіційні свята (більше їх тільки в Японії — 16). От і зараз після Великодніх і Першотравневих свят у Болгарії 6 травня активно відзначатимуть День Святого Георгія, що є офіційним державним святом.

Ще 20 днів (це мінімальна оплачувана відпустка) болгарин законно відпочиває. Таким чином, набирається вже 33 дні.

Але ця цифра помістила б Болгарію лише в середину списку. В «лідери» її виводить кількість лікарняних днів. Середньостатистичний житель Болгарії хворіє 22 дні на рік (для порівняння: Франції — 8, Німеччини — 7).

Болгарські ЗМІ без іронії зазначають, що «Економіст» міг би замінити у своїй публікації слово «ледача» на «хвора». Але в країні всі знають, що отримати лікарняний за певну плату особистому лікареві — не дуже велика проблема.

Олександр ВЛАДИМИРОВ.

Софія.

Життя у зоні триває

Любешівський — найбільш постраждалий від аварії на ЧАЕС район Волині. Його територія повністю входить у третю зону гарантованого добровільного відселення.

Як розповіла начальник райуправління праці та соціального захисту населення Зінаїда Коцюра, серед жителів району є 667 постраждалих першої категорії та 37 ліквідаторів другої категорії. Минулого року за рахунок чорнобильських програм громадянам виплачено 14 мільйонів гривень, 8 мільйонів коштувало гаряче харчування для школярів.

Велику роботу з оздоровлення населення проводить відділення соціально-медичних послуг, яке діє при територіальному центрі соціального обслуговування самотніх непрацездатних громадян та інвалідів. У 2008 році за сприяння народного депутата України, нині Першого заступника Голови Верховної Ради Адама Мартинюка, сюди закупили нове обладнання. Гордістю відділення є соляна кімната. Таких, за словами голови райдержадміністрації Василя Корця, в області лише дві: в Любешеві і в санаторії «Лісова пісня». Популярні серед пацієнтів центру спеціальні масажні крісло і ліжко, інше сучасне обладнання, що сприяє зміцненню здоров'я осіб, які постраждали від аварії на ЧАЕС, учасників війни, інвалідів... Кожен із відвідувачів, які завітали у відділення, має можливість скористатися Інтернетом. Усі послуги, як зауважив директор територіального центру Микола Демик, відділення надає безкоштовно.

Микола ЯКИМЕНКО.

Волинська область.

На знімку: в соляній кімнаті відділення.

Фото автора.

Над номером працювали: Іван ІЛЛЯШ, Тетяна УВЄРОВА, Володимир КОРОЛЮК.

Редколегія: Леонід **БРОВЧЕНКО,** Анатолій **ГОРЛОВ,** Сергій **ДЕМСЬКИЙ**, Віталій **ЖЕЖЕРА,** Іван **ІЛЛЯШ,** Світлана **ПИСАРЕНКО,** Віталій **СУДДЯ.**

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для фізичних осіб — 40224, 08775, для підприємств і організацій — 60955.

Передплатна ціна на 2011 рік: для фізичних осіб — 10,00 грн. та 8,00 грн., для підприємств і організацій — 30,00 грн на місяць.

Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 150000.

Друк: ТОВ «Мега-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14, тел. (044) 581-68-15 www.mega-poligraf.kiev.ua

Зам. 19995

Макет, верстка — редакція газети «Голос України».

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — **загальний**
reklama@golos.com.ua — **відділ реклами**
let@golos.com.ua — **відділ листів**
foto@golos.com.ua — **відділ ілюстрацій**

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»